

KKTC Merkez Bankası 2019 Yılı Faaliyet Raporu

41/2001 Sayılı KKTC Merkez Bankası Yasası'na göre Banka'nın amacı,

“Kalkınma planları ve yıllık programlara uygun olarak, ekonomik gelişmeye yardımcı olacak biçimde para-kredi politikalarını uygulamak, bankacılık sistemini düzenlemek ve denetlemek” olup,

Banka, “Tasarruf sahiplerinin haklarını ve bankaların düzenli ve emin bir şekilde çalışmasını tehlikeye sokabilecek ve ekonomide önemli zararlar doğurabilecek her türlü işlem ve uygulamaları önlemek, kredi sisteminin etkin bir şekilde çalışmasını sağlamak üzere gerekli karar ve tedbirleri almak ve uygulamak” ile yükümlüdür.

© KKTC Merkez Bankası, 2020

Adres

Bedreddin Demirel Caddesi,
Lefkoşa - KKTC

Yazışma Adresi

P.K. 857, Lefkoşa - KKTC

Telefon

+90 392 - 611 5000

Fax

+90 392 - 228 5240

World Wide Web Home Page

<http://www.mb.gov.ct.tr>

E-mail

ileti@kktcmerkezbankasi.org

Bu Rapor, KKTC Merkez Bankası Yönetim Kurulu'nun onayı ile hazırlanmış ve yayımlanmıştır.

Bu raporda yayınlanan veriler geçici verilerden derlenmiştir. Önceki raporlar ve/veya internet sitemizdeki verilerle karşılaştırıldığında farklılıklar görmek mümkün olup, kamuoyunu bilgilendirmek amacıyla hazırlanan bu rapordaki veriler kanıt gösterilmek suretiyle KKTC Merkez Bankası'ndan herhangi bir hak veya değişiklik talebinde bulunulamaz.

Bu yayının tüm hakları saklıdır. Sadece, ticari amaçlı olmayan eğitim, araştırma vb. çalışmalarda kaynak gösterilerek kullanılabilir.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	vi
1. ORGANİZASYON VE YÖNETİM	2
1.1 Organizasyon Şeması	2
1.2 Kurumsal Yönetim	3
1.3 İdare Merkezi ve Merkez Şube	9
2. KAYNAKLAR	20
2.1 İnsan Kaynakları	20
2.2 Mali Kaynaklar	25
2.3 Teknik Kaynaklar	27
3. FAALİYETLER	29
3.1 Politika Araçları	29
3.2 Düzenleme Faaliyetleri	35
3.3 Denetim Faaliyetleri	40
3.4 Ödeme Sistemleri	43
3.5 Nakit Hareketleri	44
3.6 Tarifeler	45
3.7 Havaleler	45
3.8 Rezerv Yönetimi	46
3.9 Risk Merkezi	48
3.10 Hesap Verebilirlik ve İletişim	49
3.11 Üniversitelerle Yapılan Protokoller	52
3.12 Kurumsal Hizmetler	52
3.13 Diğer	54
4. FİNANSAL TABLOLAR	57
4.1 Bilanço	57
4.2 Kâr-Zarar Tablosu	62
4.3 Kâr Dağılımı - 2019	64
5. EK TABLOLAR	66

GRAFİKLER

2.1	<i>Personelin Hizmet Sınıflarına Göre Yüzde Dağılımı</i>	21
2.2	<i>Personelin Eğitim Düzeyine Göre Yüzde Dağılımı</i>	22
2.3	<i>Konsolide Bütçe Harcamaları</i>	25
2.4	<i>Bütçe Uygulama Sonuçları</i>	26

TABLolar

2.1	<i>Eğitim Programlarına Katılan Personel Sayısı</i>	23
2.2	<i>Kurum İçi Eğitim Programı ve Katılan Personel Sayısı</i>	24
3.1	<i>Reeskont Faiz Oranları</i>	30
3.2	<i>Disponibilite Oranları</i>	31
3.3	<i>Yasal Karşılık Oranları</i>	32
3.4	<i>Yasal Karşılık Bakiyeleri (Bin TL)</i>	32
3.5	<i>Türk Lirası ve Döviz Mevduatı Yasal Karşılıklarına Uygulanan Faiz Oranları</i>	33
3.6	<i>Türk Lirası ve Döviz Mevduatına Uygulanan Faiz Oranları</i>	33
3.7	<i>KKTC Merkez Bankası Senetleri</i>	34
3.8	<i>Bankalararası Para Piyasası İşlemleri</i>	35
3.9	<i>Elektronik Ödeme Sistemi İşlemleri</i>	44
3.10	<i>Bankalar Adına Gelen ve Giden Havaleler</i>	46
3.11	<i>Toplam Varlıklar ve Yükümlülükler</i>	47
3.12	<i>KKTC Merkez Bankası – Yayınlar</i>	50
3.13	<i>Aylık Asgari Ücretin %10'unu Aşan ve Altındaki Tutarlar</i>	55
4.1	<i>KKTC Merkez Bankası – Bilanço</i>	57
4.2	<i>KKTC Merkez Bankası – Nakit ve Nakit Benzeri Değerler</i>	58
4.3	<i>KKTC Merkez Bankası – Krediler</i>	58
4.4	<i>KKTC Merkez Bankası – Sabit Kıymetler</i>	59
4.5	<i>KKTC Merkez Bankası – Diğer Aktifler</i>	59
4.6	<i>KKTC Merkez Bankası – Bankalar Mevduatı</i>	60
4.7	<i>KKTC Merkez Bankası – Piyasa İşlemleri</i>	60
4.8	<i>KKTC Merkez Bankası – Fonlar</i>	61
4.9	<i>KKTC Merkez Bankası – Özkaynaklar</i>	62
4.10	<i>KKTC Merkez Bankası – Kâr/Zarar</i>	63
4.11	<i>KKTC Merkez Bankası – Kâr Dağılımı</i>	64

KISALTMALAR

AB	Avrupa Birliği
ABD	Amerika Birleşik Devletleri
ATM	Otomatik Vezne Makinesi/Bankamatik
BoE	İngiltere Merkez Bankası
BDDK	Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu
BPP	Bankalararası Para Piyasası
BT	Bilgi Teknolojileri
DPÖ	Devlet Planlama Örgütü
EÖS	Elektronik Ödeme Sistemleri
e-imza	Elektronik İmza
KEÖS	Kurumsal Elektronik Ödeme Sistemi
KGF	Kredi Garanti Fonu
KKTCMB / Banka	Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Merkez Bankası
MB	KKTC Merkez Bankası
MDC	Menkul Değerler Cüzdanı
MMK	Mevduat Munzam Karşılıkları
RTGS	Gerçek Zamanlı Ödeme ve Mutabakat Sistemi
SPK	Sermaye Piyasası Kurulu
TGA	Tahsili Gecikmiş Alacaklar
THP	Tekdüzen Hesap Planı
TL/TP	Türk Lirası
TMSFİF/Fon	Tasarruf Mevduatı Sigortası ve Finansal İstikrar Fonu
TRP	Tekdüzen Raporlama Paketi
UBB	Uluslararası Bankacılık Birimi
YP	Yabancı Para
\$/Dolar	ABD doları
€/EUR	Avro
£/GBP	Sterlin

TANIMLAR

Duran Değerler	:	Menkuller + Gayrimenkuller
Döner Değerler / Nakit ve Nakit Benzeri Değerler :		Kasa + Altın + Menkul Değerler Cüzdanı + Bankalar
Mevduat Munzam Karşılıkları :		Nezindeki Mevduat + Hariçteki Muhabirler
		Yasal Karşılıklar

ÖNSÖZ

Banka, KKTC bankacılık sektörüne ilişkin mevzuatın uluslararası standartlara yakınlaşması, politika araçlarının ülkemizin ekonomik gelişimine yardımcı olacak biçimde kullanılması ve mevduat sahiplerinin hak ve menfaatlerinin korunması yönündeki çalışmalarına 2019 yılında da devam etmiştir. Bu çerçevede 62/2017 sayılı Bankacılık Yasası'nın ilgili maddelerinin Banka'ya verdiği yetkiye dayanarak 5 adet tebliğ ve 2 adet iyi uygulama rehberi Banka tarafından düzenlenip gözden geçirilerek yürürlüğe konulmuştur.

2019 yılı içerisinde Banka ile Kooperatif Şirketler Mukayyetliği arasında finansal alanda güven ve istikrarın sağlanması kapsamında kendi görev, yetki ve sorumlulukları çerçevesinde taraflar arasında denetim, düzenleme, gözetim, eğitim ile bilgi paylaşımı alanlarında işbirliğinin sağlanmasına yönelik esas ve usulleri belirlemek amacıyla 'İşbirliği Denetim ve Bilgi Paylaşımı Protokolü' imzalanmıştır. Bu protokol kapsamında denetimi tamamlanan ve raporlanan kooperatif raporlarının değerlendirilmesinden sorumlu olan bir 'Değerlendirme Komitesi' kurulmuş ve 2019 yılında Banka'dan 6 müfettişin katılımı ile toplam 7 adet kooperatif denetim raporu hazırlanmıştır.

2019 yılı içinde, üniversitelerin ve KKTC Merkez Bankası'nın topluma hizmet ve KKTC ekonomisine katkı koyma vizyonları çerçevesinde iki üniversite ile protokol imzalanmıştır. Bu protokole göre, tarafların ortak mutabakatı ile belirleyeceği konularda araştırma, eğitim ve yayın faaliyetleri gerçekleştirilmesi amaçlanmaktadır. İlgili protokollere göre, tarafların ortak mutabakat sonucu belirlenecek alan ve konularda en az bir Merkez Bankası personeli ile birlikte araştırma ve yayın yapıp tamamlayan üniversite öğretim üyelerine belirlenen kıstaslar üzerinden KKTC Merkez Bankası tarafından ödül verilmesi kararlaştırılmıştır. Bu kapsamda 2019 yıl sonu itibarıyla belirlenen altı konu başlığında ortak çalışmalar başlatılmıştır.

KKTC bankacılık sektörü aktif büyüklüğü 2019 yılında da büyümeye devam etmiş ve önceki yıl sonuna göre yüzde 23,7 oranında artarak 40,8 milyar TL'ye ulaşmıştır. Mevduat toplamı bir önceki yıla göre yüzde 24,2 artışla 32,8 milyar TL'ye, brüt krediler yüzde 19,4 artışla 22,6 milyar TL'ye ve dönem kârı bir önceki yıl sonuna göre yüzde 24,1 artışla 856,1 milyon TL'ye ulaşmıştır. Sektörün sermaye yeterlilik standart rasyosu 2019 yıl sonu itibarıyla yüzde 17,05 olarak gerçekleşmiştir.

Banka personelinin yürütmekle yükümlü olduğu hizmetlerin gerektirdiği asıl ve sürekli görevleri yerine getirecek kadro sayısı, KKTC Merkez Bankası Teşkilat Yasası ile 205 olarak belirlenmiştir. 2019 yılı faaliyet dönemi sonu itibarıyla, kadrolu statüde görev yapan personel sayımız 119'dur. Bu sayıya geçici hizmetli statüsünde çalışan 1 kişi ile engelli personel istihdamı yasası çerçevesinde istihdam edilen 1 personelimiz daha ilave edildiğinde, Banka toplam personel sayısı 121 kişiye ulaşmaktadır. 2019 yılı içerisinde Banka personelinin hem bilgi ve becerilerinin artırılması hem de meslekteki gelişmelerin izlenmesi amacıyla gerek yurt içinde gerekse yurt dışında gerçekleştirilen kurs ve seminerlere katılımları sağlanmıştır. Yurt içi eğitim programlarına katılan personelimizin toplam sayısı 6, yurt dışı eğitim programlarına katılanlar ise 87 kişi olmuştur.

KKTC Merkez Bankası bilançosu aktif toplamı 2019 yılında önceki yıl sonuna göre yüzde 24,2 artmış ve yıl sonu itibarıyla 13.479 milyon TL'ye yükselmiştir. 2019 yılında, özkaynaklar toplamı 933,4 milyon TL'ye, yasal karşılıklar 2.350 milyon TL'ye, bankalararası para piyasası işlemleri ise 3.902 milyon TL'ye ulaşmıştır. 2018 yılında 329,4 milyon TL olan Merkez Bankası kârı, 2019 yılında yüzde 4,3 oranında artmış ve 343,6 milyon TL seviyesine yükselmiştir.

Banka yönetim anlayışının en temel unsurlarından biri olan şeffaflık ve hesap verilebilirliğin gereği olarak hazırlanan KKTC Merkez Bankası 2019 Yılı Faaliyet Raporu, ilgili yıla ait bilgi ve değerlendirmeleriyle birlikte sunulmaktadır. Bu vesileyle tüm mesai arkadaşlarıma özverili çalışmalarından ötürü teşekkür ederim.

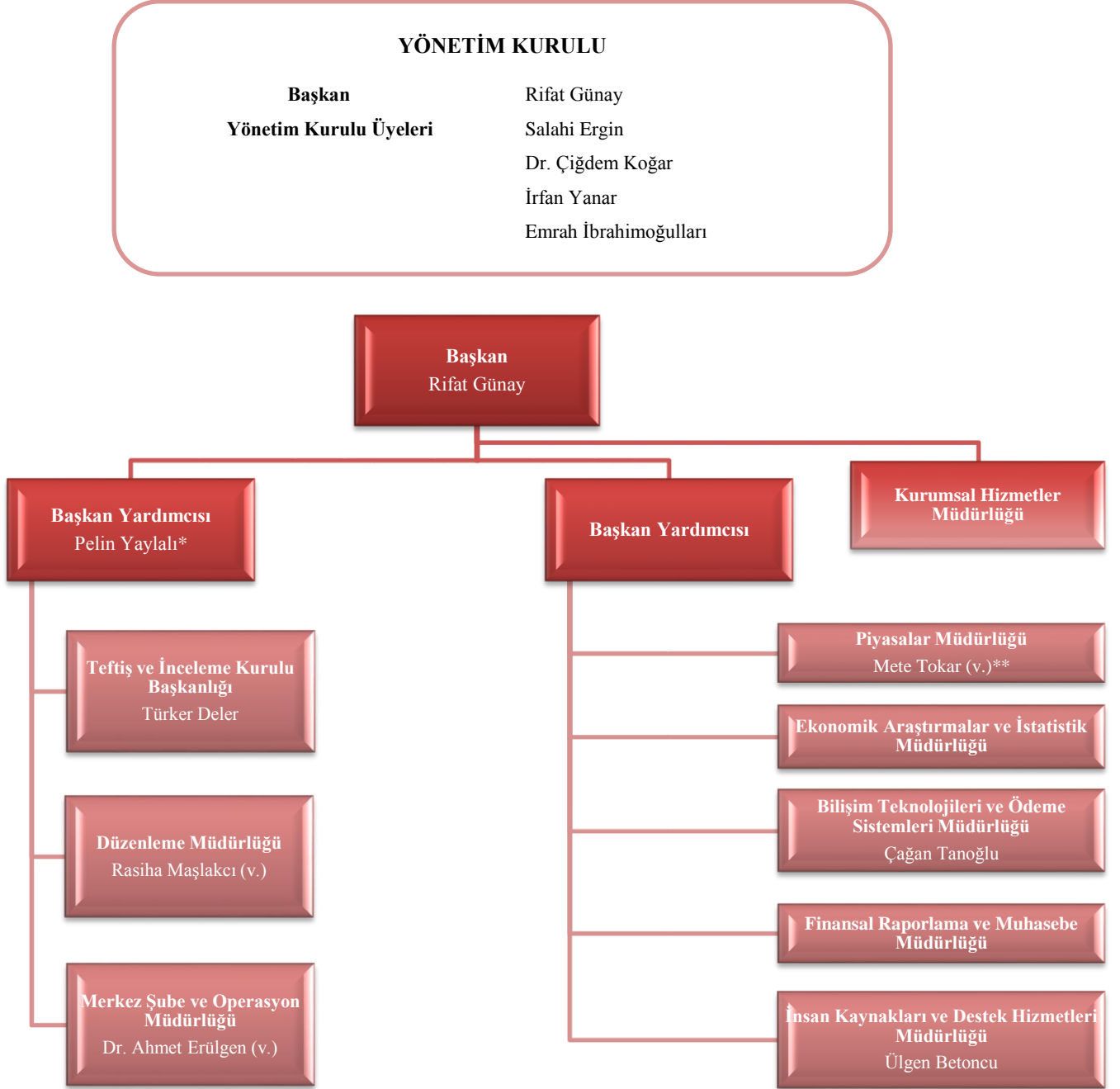
Saygılarımla,

Rifat GÜNAY
Başkan

ORGANİZASYON VE YÖNETİM

1. ORGANİZASYON VE YÖNETİM

1.1 Organizasyon Şeması

*25.06.2019 tarih ve 58 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile atanmıştır.

**18.07.2019 tarih ve 1044 sayılı YK kararı ile 19.07.2019 tarihinden itibaren vekaleten atanmıştır.

Not: Başkan Yardımcısı Ramadan Erkiner'in görev süresi 24.05.2019 ve Başkan Yardımcısı Kürşat Kunter'in görev süresi 14.07.2019 tarihinde sona ermiştir.

KKTC Merkez Bankası'nın organizasyon ve yönetim yapısı, 41/2001 sayılı KKTCMB Yasası ile 57/1987 sayılı KKTCMB Teşkilat Yasası ve bu yasalara istinaden çıkarılan mevzuatla düzenlenmiştir. Bankanın Yönetim Kurulu ve Başkanlık Makamının oluşumu 41/2001 sayılı yasada, personel yapısı ile kadrolar 57/1987 sayılı yasada belirlenmiştir. 57/1987 sayılı yasanın 51 (1) (A) maddesi altında düzenlenen Merkez Bankası İdare, Teşkilat ve Hizmetleri Tebliği ile bankaya yasayla verilen görevlerin birimler arasında dağılımı yapılmaktadır.

1.2 Kurumsal Yönetim

41/2001 sayılı KKTCMB Yasası'nın 9. maddesine göre bankanın organları/kurumsal yönetim yapısı; Yönetim Kurulu, Başkan, Başkan Yardımcısı, İdare Merkezi ve Merkez Şube'den oluşmaktadır.

1.2.1 Yönetim Kurulu

Yönetim Kurulu, bankanın en üst düzeydeki karar organıdır. Yönetim Kurulu, yasa ile verilen görev ve yetkilerini kendi sorumluluğu altında bağımsız olarak yerine getirmektedir. Yönetim Kurulu, KKTCMB yasası gereğince atanan bir Başkan ile dört üyeden oluşmaktadır. Kurul, ayda en az bir kez olmak üzere, asgari üç üyenin katılımıyla toplanmakta ve en az üç üyenin aynı yöndeki oyu ile karar almaktadır. Merkez Bankası Başkan Yardımcıları ise Yönetim Kurulu toplantılarına oy hakkı olmaksızın katılabilmektedirler.

KKTC Merkez Bankası Başkanı, Başbakan tarafından Bakanlar Kurulu'nun onayıyla beş yıl için atanmaktadır. Bu süre sonunda yeniden atanması mümkündür. Yönetim Kurulu üyelerinin atanmaları Bakanlar Kurulu tarafından dört yıllık süreler için yapılmaktadır. Yasaya göre görev süresi dolan üyelerin yeniden atanmaları mümkündür.

KKTCMB Başkanı ve aynı zamanda Yönetim Kurulu Başkanı Sn. Rifat Günay, Yönetim Kurulu üyeleri ise Sn. İrfan Yanar, Sn. Dr. Çiğdem Koğar, Sn. Salahi Ergin ve Sn. Emrah İbrahimoğulları'dır.

YÖNETİM KURULU ÜYELERİMİZ

Rifat Günay
Başkan

İrfan Yanar
Üye

Dr. Çiğdem Koğar
Üye

Salahi Ergin
Üye

Emrah İbrahimogulları
Üye

41/2001 sayılı KKTCMB Yasası'nın 5. maddesinde Bankanın, 11. maddesinde Banka Yönetim Kurulu'nun görev ve yetkileri tanımlanmıştır.

Bankanın en temel görevi, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin para ve bankacılık sisteminin düzenlenmesi ve denetimi için gerekli işlemleri yapmaktır. Bunlara ilave olarak finansal sistemde istikrarı sağlayıcı, para ve döviz piyasaları ile ilgili düzenleyici tedbirleri almak da Merkez Bankası'nın görevleri arasındadır.

Merkez Bankası'nın diğer yetki ve görevleri aşağıdaki tablodadır:

- ❖ Mali piyasaları izlemek amacıyla bankalar ve diğer mali kuruluşlardan ve bunları düzenlemek ve denetlemekle görevli kurum ve kuruluşlardan gerekli bilgileri istemek ve istatistiki bilgi toplamak.
- ❖ Ekonomik koşulları göz önünde bulundurarak merkez bankaları tarafından yapılması gerekli olan işlemleri yerine getirmek.
- ❖ Bankalar ile kredi vermek amacıyla kurulmuş diğer kuruluşları denetlemek.
- ❖ Finansal sistemde istikrarı sağlayıcı ve para ve döviz piyasaları ile ilgili düzenleyici tedbirleri almak.
- ❖ Mali piyasaları izlemek ve ödeme mutabakat sistemleri kurmak, kurulmuş ve kurulacak sistemlerin kesintisiz işlemlerini ve denetimini sağlayacak düzenlemeleri yapmak, ödemeler için elektronik ortam da dâhil olmak üzere kullanılacak yöntemleri ve araçları belirlemek.
- ❖ Para ve kredi hacmini düzenlemek.
- ❖ KKTC'nin uluslararası ihtiyatlarını düzenleyip yönetmek.
- ❖ Para ve kredi politikası konusunda Bakanlar Kurulu tarafından incelenmesi istenecek hususlar hakkında görüşlerini bildirmek suretiyle Devletin mali ve ekonomik danışmanlığını yapmak.
- ❖ Uluslararası mali ve ekonomik ilişkilerde Devletin mali ajanlığını yapmak.
- ❖ Devletin bankacılığını yapmak ve mali acentesi olmak.
- ❖ Olağanüstü hallerde ve TMSFİF'nin kaynaklarının ihtiyacı karşılamaması durumunda, belirleyeceği usul ve esaslara göre bu Fona avans vermek.
- ❖ Tasarruf sahiplerinin haklarını ve bankaların düzenli ve emin bir şekilde çalışmasını tehlikeye sokabilecek ve ekonomide önemli zararlar doğurabilecek her türlü işlem ve uygulamaları önlemek, kredi sisteminin etkin bir şekilde çalışmasını sağlamak üzere gerekli karar ve tedbirleri almak ve uygulamak.
- ❖ Ülke altın ve döviz rezervlerini yönetmek.
- ❖ Nihai kredi mercii olarak bankalara kredi vermek.

Banka'nın bilançosuna, kâr ve zarar hesabına, bütçesine, faaliyet raporuna, taşınmaz mallarına, personeline, kredilere ve yasal karşılıklara ilişkin konuları inceleyip karara bağlamak, banka tarafından yapılabilecek diğer bankacılık hizmetlerini saptamak, KKTC Bankacılık Yasası uyarınca bankaların denetimi ile ilgili olarak gerekli planlamaları yapmak, mali bünyelerinin zayıflamasını önlemek amacıyla uyulması gereken esas ve usulleri belirlemek, uygulanacak rasyolar ve diğer oranlara dair hususları tespit etmek Yönetim Kurulu'nun yetki ve görevleri arasında bulunmaktadır.

Banka Yönetim Kurulu'nun görev ve yetkileri aşağıdaki tabloda ayrıntılı olarak verilmiştir.

❖ Bankacılık Yasası uyarınca, bankaların denetimi hususunda gerekli önlemleri almak, mali bünyelerinin zayıflamasını önlemek amacıyla uymaları gereken esas ve usulleri belirlemek ve uygulanacak rasyolar ve diğer oranlarla ilgili hususları saptamak ve uygulamak ve Bankacılık Yasası uyarınca belirlenen yetkiler çerçevesinde karar almak.
❖ Merkez Bankası'nın kendi işlemlerinde uygulayacağı reeskont, iskonto ve faiz oranları ile ücret ve komisyonları saptamak.
❖ Merkez Bankası plasmanları üzerinde tür ve miktar bakımından düzenleyici önlemleri almak ve genel kredi hacmi ile genel kredi hacmi içinde kredi türlerinin sektörel ve konular itibarıyla dağılımını ayarlamak.
❖ Merkez Bankası'nca açılacak kredilerin esas ve koşulları ile reeskont ve avans limitlerini saptamak.
❖ 41/2011 sayılı yasanın 23. ve 24. maddelerinde yasal karşılıklar ve faiz oranları konularında belirtilen hususları saptamak.
❖ Merkez Bankası'nın bilanço, kâr ve zarar hesabını inceleyip karara bağlamak.
❖ Merkez Bankası'nın idare, teşkilat ve hizmetlerine ilişkin düzenlemeler yapmak.
❖ Merkez Bankası ihtiyacı için taşınmaz mal satın almak veya kiralamak ve Merkez Bankası'nın sahip olduğu taşınmaz malları gerektiğinde satmak.
❖ Kabul edilen hadler üstündeki tutarlara ve kıymetlere ilişkin sulh ve terkin konularında karar vermek.
❖ Merkez Bankası'nın yıllık bütçesini ve faaliyet raporunu onaylamak.
❖ Merkez Bankası personelini atamak ve bankayı yükümlülük altına sokacak personelin imza yetkilerini belirlemek.
❖ Merkez Bankası'nca yapılabilecek diğer bankacılık işlemlerini ve hizmetleri saptamak.
❖ Başkan tarafından tetkik ve onaya sunulacak hususlar hakkında karar almak.
❖ Kredi kartlarının isdar ve kabulüne ilişkin esas ve koşulları belirlemek.

1.2.2 Başkanlık

Başkanlık, başkan ve başkan yardımcılarında oluşmakta ve bankanın üst düzey icra makamını oluşturmaktadır.

Başkan

En yüksek icra amiri sıfatıyla Başkan, Merkez Bankası'nın yurt içi ve dışında temsil edilmesini, Merkez Bankası'nın yürütmekle mükellef olduğu yasalara uyulmasını, Yönetim Kurulu tarafından alınan kararların yürütülmesini, bankanın sevk ve idaresini sağlamaktadır.

Rifat Günay
Başkan

Başkan Yardımcıları

Merkez Bankası başkan yardımcıları, Başbakan tarafından Bakanlar Kurulu'nun onayıyla atanmaktadır. Başkan yardımcıları, başkan tarafından yapılacak görev bölümünde kendilerine bağlanacak birimleri gereği gibi yürütmekle mükelleftirler. Başkanın yokluğunda başkana vekâlet etmekle görevlendirilen başkan yardımcısı, başkanın tüm yetkilerini kullanabilmektedir.

Pelin Yaylalı
Başkan Yardımcısı

1.3 İdare Merkezi ve Merkez Şube

Banka Yönetim Kurulu tarafından, Merkez Bankası Yasası'nın 51 (1) (A) maddesinin verdiği yetkiye istinaden çıkarılan 'Merkez Bankası İdare, Teşkilat ve Hizmetleri Tebliği', bankaya verilmiş olan görevlerin, İdare Merkezi ile Şube arasında dağılımını, çalışanların eşgüdüm içerisinde etkin ve verimli çalışmalarını sağlamayı amaçlamaktadır. Merkez Bankası kendisine verilen görevleri, söz konusu tebliğ ile belirlenen aşağıdaki Birimler ve Şube aracılığıyla yerine getirmektedir.

Teftiş ve İnceleme Kurulu Başkanlığı

Türker Deler
Başkan

Teftiş ve İnceleme Kurulu Başkanlığı, bankanın birimlerini denetlemek, Bankacılık Yasası ve ilgili diğer yasa, tebliğ vb. mevzuatın tanıdığı yetkiler ve verdiği görevler çerçevesinde inceleme ve araştırmalarda bulunmak, gerektiğinde soruşturma yapmak, Merkez Bankası Yasası, Bankacılık Yasası ve diğer mevzuatla bankaya denetim görev ve yetkisi verilen konularda, birimlerin görevleriyle ilgili görüş ve önerileri de dikkate alınarak hazırlanacak dönemsel programlar çerçevesinde ve / veya Başkanlıkça ihtiyaç duyulduğu zamanlarda bankalar ile görev ve yetkisi kapsamındaki diğer kuruluşlar nezdinde teftiş ve inceleme yapmak, gerektiğinde bu kuruluşlar hakkında bankada mevcut bilgi ve belgeler üzerinde inceleme yapmakla yükümlüdür. Ayrıca, mali

sektörde faaliyet gösteren ve mevzuatla düzenlenmesi Merkez Bankası yetkisinde olan kuruluşların uzaktan denetimi kapsamında alınacak bilgi, belge ve verilerini toplamak, incelemek, analiz etmek, mevzuata uygun biçimde çalışıp çalışmadıklarını söz konusu veriler ile Merkez Bankası'na raporlamakla yükümlü oldukları diğer bilgiler çerçevesinde izlemek ve tespit edilen bulguları raporlamak, Merkez Bankası birimlerini ve Merkez Şube'nin bütün işlemlerini, ilgili yasa, tebliğ ve diğer mevzuatın tanıdığı yetkiler ve verdiği görevler çerçevesinde teftiş etmek, incelemek, araştırmalar yapmak ve gerektiğinde soruşturma yapmak ve de düzenlemesi Merkez Bankası yetkisinde olan kuruluşların bilişim sistemlerini uzaktan ve/veya yerinde incelemekle yükümlüdür.

Düzenleme Müdürlüğü

Rasiha Maşlakcı

Müdür (v.)

Düzenleme Müdürlüğü, düzenlemesi Merkez Bankası yetkisinde olan kuruluşların mevzuatı ile ilgili düzenleme taslaklarını hazırlamak, bu kuruluşların uyacakları esas ve usulleri belirlemek, bu raporlar sonucunda tespit edilen bulguları Merkez Bankası nezdindeki diğer bilgi ve belgeler ile birlikte değerlendirmek, gereken tedbirlerin alınmasını sağlamak ve uygulanmasını takip etmekle görevlidir. Bunlara ek olarak, denetim sonucunda gerekli tedbirlerin alınmasını sağlamak veya önerilerde bulunmak, kuruluşların idari para cezası ve/veya mensuplarının adli ceza gerektiren uygulamalarının tespit edilmesi durumunda, gerekli işlemlerin yürütülmesini sağlamak, Merkez Bankası'na ilişkin her türlü uyuşmazlığın çözümlenmesi amacıyla gerektiğinde Merkez Bankası'nın temsil edilmesini sağlamak ve Merkez Bankası'nın yaptığı düzenlemeler ile uluslararası kural ve uygulamaların uyumunu sağlamak amacıyla gerekli çalışmalarını yapmak görevleri arasında yer almaktadır.

Piyasalar Müdürlüğü

Mete Tokar
Müdür (v.)

Piyasalar Müdürlüğü, açık piyasa işlemleri ile döviz ve efektif piyasalarında gerçekleştirilen işlemleri yapmak ve bu konularda düzenlemeler hazırlamak, belirlenen kredi limitleri, reeskont ve avans faiz oranları ile kredi faiz oranlarını duyurmak, Merkez Bankası'na yapılan kredi başvurularını almak, değerlendirmek, kredilerin kullandırılması ile ilgili esas ve usulleri belirlemek, nakden ve hesaben ödemeler ile mevduat, havale ve senet tahsili işlemlerinin yapılmasına ilişkin esas ve usulleri belirlemek ve yasal karşılığa tabi yükümlülük ve genel disponibilitate ile ilgili düzenlenen cetvellerin kontrolünü yapmakla sorumludur. Ayrıca, Tasarruf Mevduatı Sigortası Primlerinin Tahsil Usul ve Esasları Tebliği'ne istinaden düzenlenen cetvellerin kontrolünü yapmak, bankalar nezdinde zaman aşımına uğrayan her türlü mevduat, emanet ve alacaklarla ilgili işlemleri yürütmek, kredi kartları işlemlerinde uygulanacak azami akdi ve gecikme faizi oranlarını belirlemek, Merkez Bankası'nın rezervlerini yönetmek, döviz ve efektif kurlarını belirlemek ve ilan etmek ve hazine işleri ile ilgili Bakanlık adına Devlet İç Borçlanma Senetlerinin ihraç, bu kıymetlerin geri alımı ve değişimi işlemlerini yürütmek de diğer görevleri arasında yer almaktadır.

Ekonomik Araştırmalar ve İstatistik M¼d¼rl¼g¼

Yurt içi ve yurt dışı ekonomik gelişmeleri izlemek ve d¼nemsel raporlar hazırlamak, ekonomik ve mali konularda araştırma ve değerlendirmeler yapmak, bunları Başkanlığın ve Başkanlık tarafından uygun g¼r¼lecek birimler ile diğer kişi ve kuruluşların kullanımına sunmak, ¼demeler dengesi istatistiklerini, uluslararası kavram ve standart kayıt sistemine uygun olarak oluşturmak, bu amaçla gerektiğinde anket yapmak/yaptırmak, bankacılık sekt¼r¼ ile ilgili tablo ve raporlar hazırlamak ve sekt¼rel değerlendirmeler yapmak Ekonomik Araştırmalar ve İstatistik M¼d¼rl¼g¼'n¼n g¼revleri arasındadır. Ayrıca, bu m¼d¼rl¼k Y¼netim Kurulu'na finansal sekt¼r gelişmelerine ilişkin bilgi sunmak, Başkanlık tarafından istenen çalışma ve araştırmaları y¼r¼tmek, Merkez Bankası b¼ltenini ve faaliyet raporunu hazırlamak ve merkez bankacılığı ve kamu politikaları alanında yenilikçi fikirleri araştırmak, incelemek ve bu alanda literat¼re katkı yapmakla y¼k¼ml¼d¼r.

Bilişim Teknolojileri ve Ödeme Sistemleri Müdürlüğü

Çağan Tanoğlu

Müdür

Bilişim ile ilgili stratejiler oluşturmak, bu alandaki teknolojik gelişmeleri yakından takip etmek, orta ve uzun vadeli planlar geliştirmek, bilişim sistemlerinin hazırlanması, kullanılması ve taleplerin karşılanmasına yönelik standartları belirlemek, bilgi güvenliği politikalarını oluşturmak ve uygulanmasını sağlamak ve bilişim güvenliği konusunda çalışmalar yapmak Bilişim Teknolojileri ve Ödeme Sistemleri Müdürlüğü'nün görevleri arasındadır. Bunlara ek olarak, Merkez Bankası ödeme ve menkul kıymet mutabakat sistemlerini kurmak, etkin ve verimli bir şekilde işletmek ve bu sistemlerin belirlenen politikalar çerçevesinde geliştirilmesini sağlamak, ödeme araçlarının geliştirilmesi ve istikrarlı bir şekilde sürdürülmesi amacıyla uyulması gereken usul ve esasları belirlemek, bankalararası takas odası işlemlerinin faaliyet raporunu hazırlamak, çek takas işlemlerinin sonuçlarını takip etmek, ulusal banka hesap numarası kullanımına ilişkin düzenlemeleri yapmak ve uygulamayı takip etmek, Risk Merkezi kanalıyla risk bilgilerini merkezileştirerek rapor hazırlamak ve bu kurumlara geri bildirimini sağlamak üzere yapılan işlemleri yürütmek de görevleri arasında yer almaktadır.

Finansal Raporlama ve Muhasebe Müdürlüğü

Finansal Raporlama ve Muhasebe Müdürlüğü, Merkez Bankası'nın muhasebe sisteminin düzenli bir şekilde işlemesi ve geliştirilmesi için gereken tedbirleri almak ve düzenlemeleri yapmak, İdare Merkezi ve Merkez Şube işlemlerine ilişkin muhasebe kayıtları ile kanunen tutulması zorunlu defterleri tutmak ve muhafaza etmek, personelin maaş, ücret ve özlük haklarına ilişkin ödeme ve tahsilat işlemlerini yapmakla sorumludur. Muhasebe ve finansal raporlama konularında Uluslararası Finansal Raporlama Sistemi vb. uluslararası uygulamaları takip ederek bu yönde çalışmalar yapmak, Merkez Bankası'nın mali yıl bütçesini hazırlamak, uygulamak, takip etmek ve faaliyet raporunu düzenlemek ve günlük/haftalık bilanço, parasal tablolar ve Başkanlık tarafından talep edilen diğer raporları ve vaziyetleri hazırlamak da bu müdürlüğün görevleri arasında yer almaktadır.

Kurumsal Hizmetler Müdürlüğü

Kurumsal Hizmetler Müdürlüğü, Yönetim Kurulu kararı alınması gereken konulara ilişkin birimler tarafından hazırlanan müzekkere ve eklerini incelemek ve bunları, gündemin belirlenmesi amacıyla Başkanın bilgisine sunmak, Yönetim Kurulu toplantı gündemini hazırlamak, Resmî Gazete’de yayımlanması gereken kararlar ile diğer düzenlemelerin Başbakanlığa gönderilmesi işlemlerini yürütmek, Yönetim Kurulu’nun sekretarya hizmetlerini yürütmek ve Merkez Bankası’nın uluslararası kuruluşlar ile kurumsal ilişkilerini düzenlemekle yükümlüdür. Ayrıca, Merkez Bankası politikalarının ve uygulamalarının kamuoyuna duyurulmasını, tanıtılmasını ve kamuoyunda doğru algılanmasını sağlamak, Merkez Bankası’nın görev, yetki ve sorumluluk alanına giren tüm mevzuatın ve mevzuat gereği duyurusu yapılması gereken işlemlerin Merkez Bankası resmi internet sitesinde yayınlanmasını sağlamak, Merkez Bankası tarafından düzenlenmesi öngörülen konferans, seminer, çalıştay ve benzeri toplantıları organize etmek ve Merkez Bankası’nın kültür, sanat, çevre ve sosyal etkinliklerini planlamak da görevleri arasında yer almaktadır.

İnsan Kaynakları ve Destek Hizmetleri Müdürlüğü

Ülgen Betoncu
Müdür

İnsan Kaynakları ve Destek Hizmetleri Müdürlüğü, personelin özlük işlerini yürütmek, ücret ve diğer mali haklarına ilişkin düzenlemeler yapmak, performans değerlendirme yöntemlerini geliştirmek ve uygulamak, emeklilik ile ilgili işlemleri yürütmek, Merkez Bankası Başkan, Başkan Yardımcıları, Yönetim Kurulu üyeleri ve personelin atama, özlük, emeklilik ve benzeri işlemlerini yürütmek, personelin performansını değerlendirme ölçütleri ile meslek ilkelerinin tespitine yönelik çalışmalarını diğer birimlerle işbirliği içinde oluşturmak ve Merkez Bankası'nın mal ve hizmet alım satımı ile ihale, haberleşme, arşiv, güvenlik, iç hizmet işlerini yürütmek ve gerekli düzenlemeleri yapmakla sorumludur. Bunların yanı sıra, Merkez Bankası'nın ihtiyaçlarını; faaliyetlerin etkinliğini, verimliliğini, kapasitesini, kalite ve performansını olumlu etkileyecek şekilde ilgili mevzuat kapsamında ve zamanında karşılamak, Merkez Bankası personelinin eğitim ihtiyaçlarının tespiti ve genel eğitim politikasının oluşturulmasına yönelik çalışmaları yürütmek, bankanın teşkilat şemasını hazırlamak, birimlerin yetki görev ve sorumluluklarını düzenlemek ve iş verimliliğinin artırılması için çalışmalar yapmak da görevleri arasındadır.

Merkez Şube ve Operasyon Müdürlüğü**Dr. Ahmet Erülgen****Müdür (v.)**

Merkez Şube ve Operasyon Müdürlüğü, banka mevzuatı ile Başkanlık ve birimler tarafından verilecek talimatlar doğrultusunda kredi, kambiyo, cari hesap, takas, çek yasaklıları, zaman aşımına uğrayan mevduatların takibi, para nakilleri, vezne ve şube muhasebe işlemlerini yürütmekte ve söz konusu işlemlerin muhasebe kayıtlarını tutmakla sorumludur.

Ayrıca Merkez Bankası tarafından yapılacak her türlü bankacılık işlemlerinde uygulanacak komisyon ücret ve masrafları tahsil etmek, Merkez Bankasının Türk Lirası ve döviz mevduat hesaplarından yapılacak nakden ve hesaben ödemeler ile mevduat, havale ve senet tahsili işlemlerini yapmak, reeskont kredilerine ilişkin verilen talimatları yerine getirmek, hazine hesaplarıyla ilgili işlemleri yürütmek, düzenlemek ve takip etmek, hazinenin talimatları doğrultusunda işlemleri yürütmek, ödeme sistemleri ile ilgili operasyon işlemlerini yürütmek görevleri arasındadır.

KAYNAKLAR

2. KAYNAKLAR

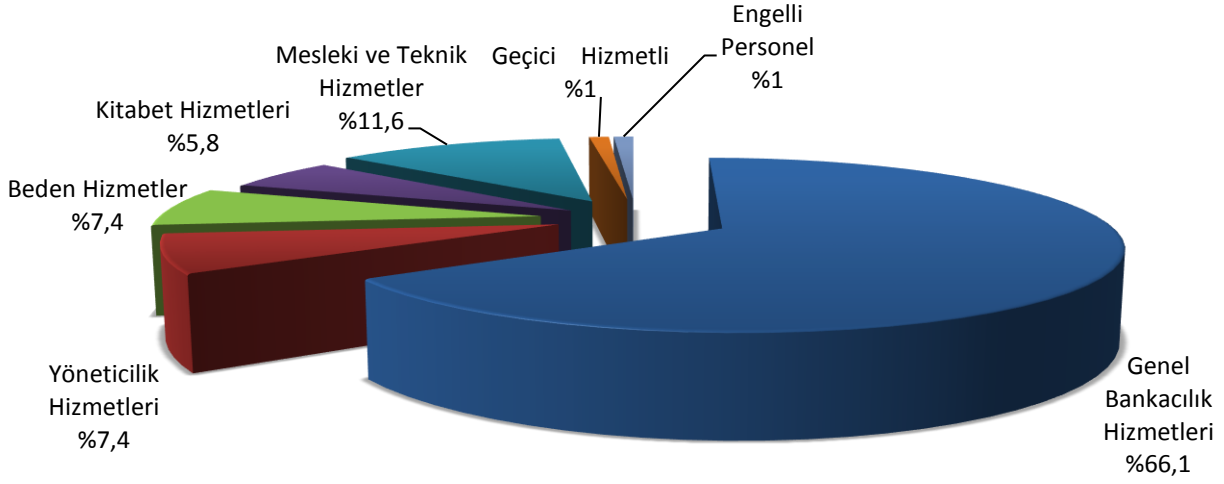
2.1 İnsan Kaynakları

KKTC Merkez Bankası personelinin hak ve yükümlülükleri, KKTC Cumhuriyet Meclisi'nin 16 Temmuz 1987 tarihli birleşiminde kabul olunan 57/1987 sayılı KKTC Merkez Bankası Teşkilât Yasası ile düzenlenmiştir. 57/1987 sayılı yasada, 06 Aralık 2016 tarihinde yürürlüğe giren 45/2016 sayılı değişiklik yasası ile yapılan düzenlemeler sonucunda, KKTC Merkez Bankası teşkilat yasasına yeni kadrolar eklenmiş ve 101 olan mevcut kadro sayısı 205'e yükselmiştir. Buna göre, KKTC Merkez Bankası'nın faaliyetleri, İdare Merkezi ve Merkez Şube'de istihdam edilen yöneticilik, genel bankacılık hizmetleri, mesleki ve teknik hizmetler ile bedeni hizmetleri gerektiren yardımcı hizmetler sınıflarına atanan sürekli personel tarafından yürütülmektedir.

2.1.1 Kadro ve Personel Durumu

Merkez Bankası'nın kadro sayısı, KKTC Merkez Bankası Teşkilat Yasası ile 205 olarak belirlenmiştir. Bu sayıya sözleşmeli olarak görev yapan Başkan ve Başkan Yardımcıları da dâhildir. 2019 yılı faaliyet dönemi sonu itibarıyla, kadrolu statüde görev yapan personel sayısı 119'dur. Kadrolu personel sayısına 1 geçici hizmetli ile engelli personel istihdamı yasası çerçevesinde istihdam edilen 1 personel ilave edildiği zaman, 2018 yılı sonu itibarıyla 127 olan bankanın toplam personel sayısı, 2019 sonu itibarıyla 121 kişidir. 2019 yılı faaliyet dönemi içinde dört çalışmamız emekliye ayrılmış, iki başkan yardımcısının ise görev süreleri dolduğu için ayrılmıştır. 2019 yılı içerisinde bankaya yeni personel istihdamı gerçekleşmemiştir.

Merkez Bankası personelinin hizmet gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; 2019 yıl sonu itibarıyla, bankanın 121 personelinin yüzde 7,4'ü yöneticilik hizmetleri sınıfında, yüzde 66,1'i genel bankacılık hizmetleri sınıfında, yüzde 5,8'i kitabet hizmetleri sınıfında, yüzde 11,6'sı mesleki ve teknik hizmetler sınıfında, yüzde 7,4'ü bedeni hizmet gerektiren yardımcı hizmetleri sınıfında, yüzde 1'i geçici hizmetli ve yüzde 1'i 64/1993 sayılı Engellileri Koruma, Rehabilitasyon ve İstihdam Yasası altında istihdam edilen personel olarak görev yapmaktadır.

Grafik 2.1 Personelin Hizmet Sınıflarına Göre Yüzde Dağılımı

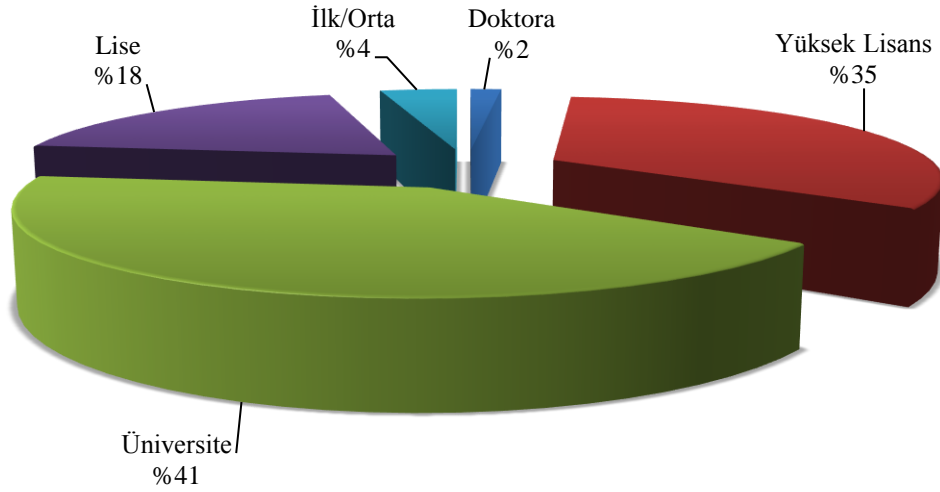
Kaynak: KKTCMB

Personelin eğitim düzeylerine göre dağılımı incelendiğinde; 2019 yıl sonu itibarıyla, toplam 121 personelin 2'si doktora, 42'si yüksek lisans, 48'i lisans, 2'sinin ise ön lisans derecesine sahip olduğu görülmektedir. Geriye kalan personelin 22'si lise, 5'i ilk ve ortaokul mezunudur.

Doktora eğitim düzeyine sahip personellerin biri yöneticilik hizmetleri sınıfında iken, biri II. sınıf Bilişim Memuru olarak görev ifa etmektedir. Yüksek lisans eğitim düzeyindeki 42 personelin 6'sı yöneticilik, 5'i mesleki ve teknik hizmetler sınıfı, 30'u genel bankacılık hizmetleri, 1'i de kitabet hizmetleri sınıfındaki elemanlardan oluşmaktadır. Lisans diploması sahibi 48 personelin 2'si yöneticilik, 8'i mesleki ve teknik hizmetler sınıfı, 31'i genel bankacılık hizmetleri, 5'i kitabet hizmetleri sınıfı, 2'si yardımcı hizmetler sınıfında çalışmaktadır. Ön lisans mezunu 2 personelimiz genel bankacılık hizmetleri sınıfında hizmet vermektedir. Lise mezunu 22 personelin 17'si genel bankacılık hizmetleri, 1'i kitabet hizmetleri, 3'ü yardımcı hizmetler sınıfında görev ifa etmekte, 1 personel ise 64/1993 sayılı Engellileri Koruma, Rehabilitasyon ve İstihdam Yasası çerçevesinde istihdam edilmiş olup engelli personel olarak hizmet vermektedir. İlköğretim ve ortaokul mezunu toplam 5 personelden 4'ü yardımcı hizmetler sınıfında görev yapmakta, 1 ilkokul mezunu ise geçici hizmetli olarak çalışmaktadır.

2019 yıl sonu itibarıyla, personelin eğitim düzeyine göre dağılımının toplam içindeki yüzde payları incelendiğinde; doktoralı personel sayısının toplam içindeki payı yüzde 2, yüksek lisanslı personel sayısının payı yüzde 35, üniversite mezunu personelin payı yüzde 41, lise mezunu payı yüzde 18, ilk ve ortaokul mezunlarının payı ise yüzde 4'tür.

Grafik 2.2 Personelin Eğitim Düzeyine Göre Yüzde Dağılımı

Kaynak: KKTÇMB

2.1.2 Eğitim Faaliyetleri

2019 yılı içerisinde, Banka personelinin bilgi ve becerilerinin artırılması amacıyla kurs ve seminerlere katılımları sağlanmıştır.

2018 yılında yurt içi eğitim programlarına katılan personel sayısı 38 iken, 2019 yılında bu sayı 6'ya gerilemiştir. 2018 yılında 47 olan yurt dışı eğitim programlarına katılan personel sayısı 2019 yılında 87'ye yükselmiştir. 2019 yılında eğitim faaliyetleri kapsamında, yurt dışı eğitim programlarına yöneticilik hizmetleri sınıfından 3, genel bankacılık hizmetleri sınıfından 73, kitabet hizmetleri sınıfından 1, mesleki ve teknik hizmetler sınıfından 10 kişi iştirak etmiştir. Yurt içi eğitimlere ise, 2'si genel bankacılık hizmetleri; 4'ü mesleki ve teknik hizmetler sınıfındaki çalışanlardan olmak üzere toplam 6 personel katılmıştır.

Tablo 2.1**Eğitim Programlarına Katılan Personel Sayısı**

	Yurt İçi		Yurt Dışı	
	2018	2019	2018	2019
Yöneticilik Hizmetleri Sınıfı	2	-	5	3
Genel Bankacılık Hizmetleri Sınıfı	28	2	32	73
Kitabet Hizmetleri Sınıfı	2	-	1	1
Yardımcı Hizmetler Sınıfı	-	-	-	-
Geçici Personel	-	-	-	-
Mesleki ve Teknik Hizmetler Sınıfı	6	4	9	10
Toplam	38	6	47	87

Kaynak: KKTCMB

Banka personelinin gelişimi ve Banka uygulamalarının uluslararası standartlara yükseltilmesi açısından büyük önem verdiğimiz eğitim faaliyetlerine, 2019 yılında da yoğun bir şekilde devam edilmiştir. İngiltere Merkez Bankası (BOE), Çekya Merkez Bankası (CNB), İstanbul Merkez Bankacılığı Araştırma ve Eğitim Merkezi (İMB), Türkiye Bankalar Birliği (TBB) ve Kuzey Kıbrıs Bankalar Birliği (KKBB) tarafından düzenlenen eğitimlere katılım sağlanmıştır. Bu çerçevede yıl içerisinde, İngiltere Merkez Bankası (BOE) eğitimlerine 5 kişi, Çekya Merkez Bankası (CNB) eğitimlerine 3 kişi, İstanbul Merkez Bankacılığı Araştırma ve Eğitim Merkezi (İMB) eğitimlerine 8 kişi, Türkiye Bankalar Birliği (TBB) eğitimlerine 71 kişi ve Kuzey Kıbrıs Bankalar Birliği (KKBB) eğitimlerine 6 kişi katılmıştır.

Bu eğitimlere ilaveten; yine Banka personelinin ihtiyaçları doğrultusunda, 2019 yılında 6 adet kurum içi eğitime toplamda 178 katılım olmuştur.

Tablo 2.2

Kurum İçi Eğitim Programları ve Katılan Personel Sayısı

Eğitim Programının Konusu	Tarih	Katılımcı Sayısı
Finansal Raporlama Eğitimi	9 - 10 Mayıs 2019	32
Postgra-SQL Eğitimi	13 -17 Mayıs 2019	7
Döküman Yönetim Sistemi Eğitimi	23-24 Mayıs 2019	53
Excel Eğitimi	20-22 Mayıs 2019	24
Business Objects Eğitimi	29-30 Mayıs 2019	25
Konsolide Denetim ve Gözetim Eğitimi	4-6 Kasım 2019	37
Toplam		178

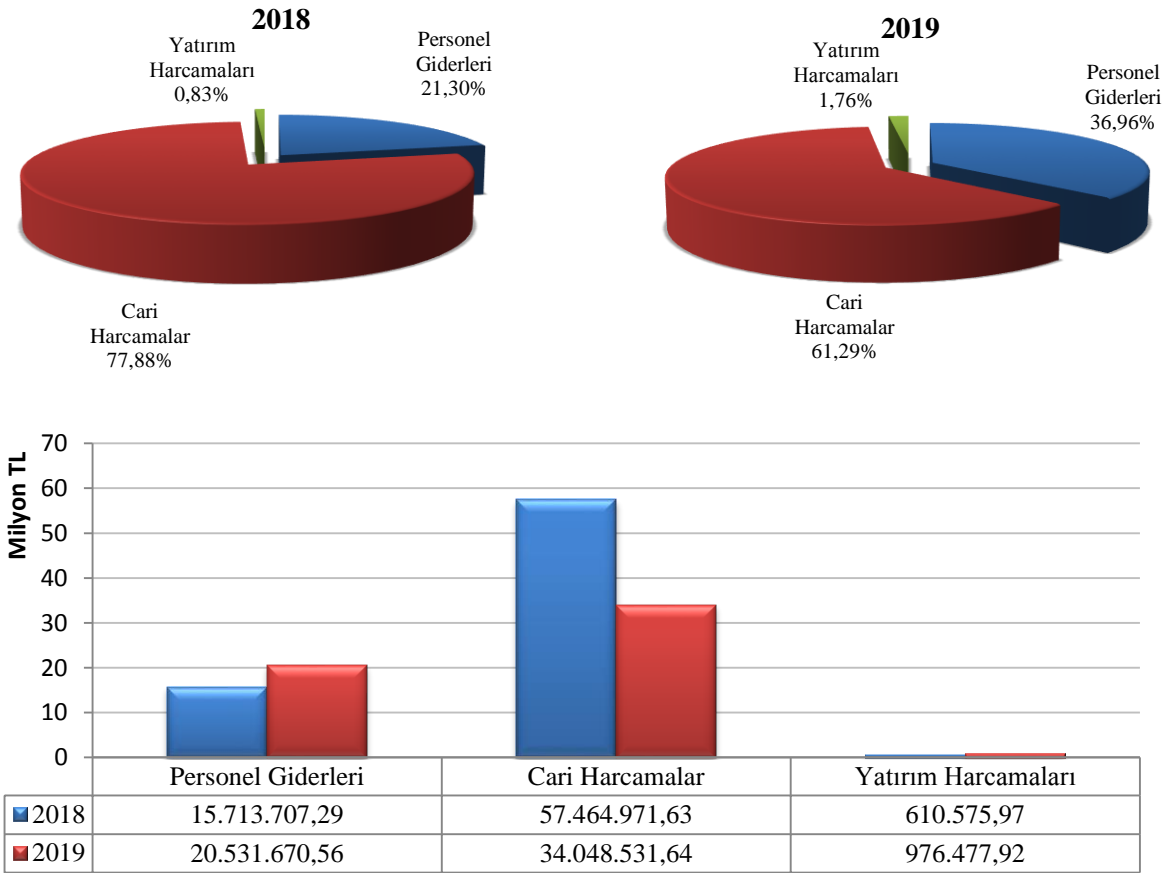
Kaynak: KKTCMB

2.2 Mali Kaynaklar

KKTC Merkez Bankası Yönetim Kurulu, bütçe harcama cetvellerinde saptanan hizmet ve faaliyetlerin yürütülmesi için 14 Aralık 2018 tarihli ve 1027 sayılı Yönetim Kurulu Kararı ile Banka 2019 Mali Yılı Bütçesi'ni onaylamıştır. Banka konsolide bütçe harcamaları, cari harcamalar, personel giderleri ve yatırım harcamalarından oluşan üç ayrı başlık altında sınıflandırılmıştır.

2018 yılı Banka toplam bütçe harcaması 73,8 milyon TL iken, 2019 yılında bu rakam yüzde 24,7 azalarak 55,6 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. 2019 yılında Banka bütçesinin yüzde 61'i (34 milyon TL) cari harcamalara, yüzde 37'si (20,5 milyon TL) personel giderlerine kullanılmıştır. 2018 yılında ise bütçe harcamalarının yüzde 78'i (57,5 milyon TL) cari harcamalara, yüzde 21'i (15,7 milyon TL) personel giderlerine aittir.

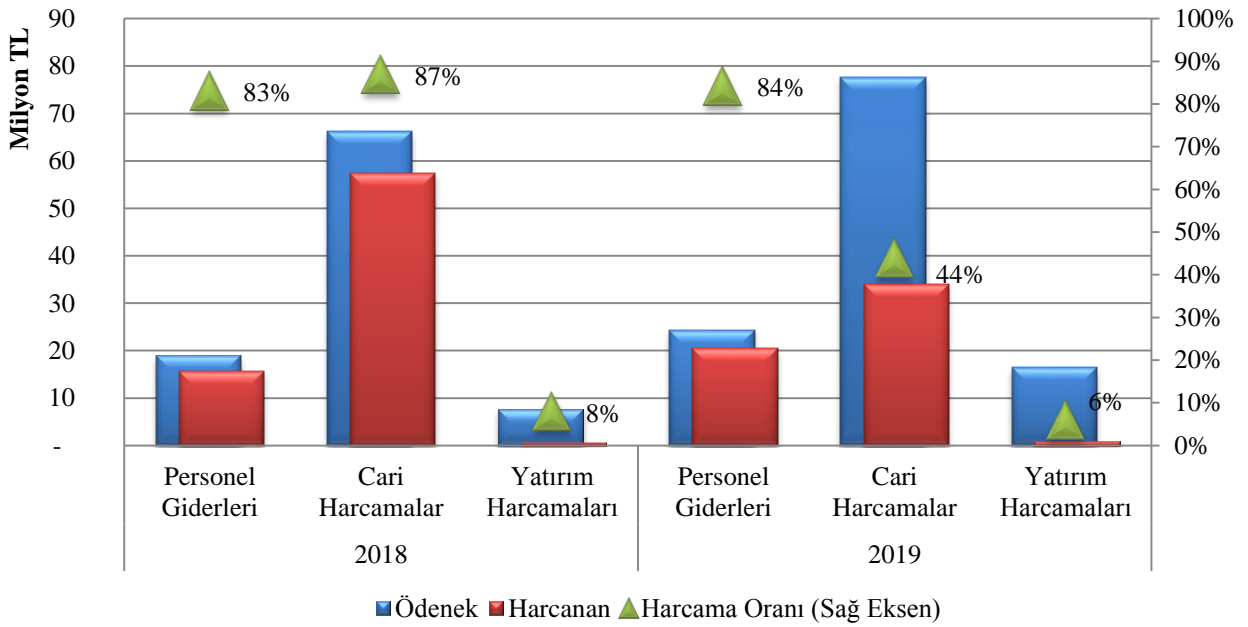
Grafik 2.3 Konsolide Bütçe Harcamaları

Kaynak: KKTCMB

Banka'nın 2018 ve 2019 yıllarına ait bütçe uygulama sonuçlarına göre, 2018 yılında personel giderleri için ayrılan ödeneklerin harcama oranı yüzde 83 iken, cari harcamalarda bu oran yüzde 87, yatırım harcamalarında ise yüzde 8 olarak gerçekleşmiştir. Banka, 2018 Mali Yılı Bütçesi'nde toplam harcama oranı yüzde 80 seviyesinde idi. 2019 yılı bütçe gerçekleştirmelerinde, personel giderleri kaleminde yüzde 84, cari harcamalarda yüzde 44 ve yatırım harcamalarında yüzde 6 oranlarında harcama yapılmıştır. KKTC Merkez Bankası 2019 Mali Yılı Bütçesi'nde ödeneklerin toplam harcama oranı ise yüzde 47 olarak gerçekleşmiştir.

Grafik 2.4 Bütçe Uygulama Sonuçları

Kaynak: KKTOMB

2.3 Teknik Kaynaklar

2019 yılında teknik kaynaklar dahilinde, Sistem İşletim ve Yönetimi ile Yardım Masası hizmetleri yanında “Manage Engine Desktop Central” platformu kurulmuştur. İlgili platform, Banka içerisinde kullanılan tüm bilgisayarların uzaktan yönetim ve güncelleme işlemlerinin merkezi bir şekilde yönetilebilmesini sağlamaktadır.

Siber güvenlik konularında halihazırda kullanılan “Firewall” ve “SMTPGW” platformlarının güncellemeleri gerçekleştirilerek, siber güvenlik konularında mevcut seviye daha yukarıya çıkartılmıştır. Ayrıca, banka içi veri güvenliğinin daha verimli bir hale getirilebilmesi amacıyla “Backup & Replication” sistem güncellemeleri de yapılmıştır.

2019 yılı içinde, her sene yapılması hedeflenen “Sızma Testleri” çerçevesinde, iki farklı lokasyonda bulunan bilişim sistemleri birçok yönden teste tabi tutulmuş ve bunun sonucunda üretilen raporlar doğrultusunda gerekli düzenleme ve tedbir çalışmaları gerçekleştirilmiştir.

Bankalar, çek hesabı açma ve kullanma yasağına giren müşterilerini Merkez Bankası’na bildirmekle yükümlüdür. Bu bildirim işlemlerinin güvenli elektronik ortamda yapılmasını ve Merkez Bankası tarafından çek yasağı listesinin yayımlanmasını sağlayan “Çek Yasakları Takip” yazılımının çalışmaları tamamlanarak 2019 yılında devreye alınmıştır.

FAALİYETLER

3. FAALİYETLER

23 Kasım 2001 tarih ve 122 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 41/2001 sayılı KKTCMB Yasası’nın ilgili hükümleri çerçevesinde yürütülen 2019 yılına dair faaliyetler, raporun bu bölümü içerisinde özetlenmiştir.

3.1 Politika Araçları

KKTC Merkez Bankası Yasası’nın 4. maddesinde belirtildiği üzere, bankanın temel amacı; kalkınma planları ve yıllık programlara uygun olarak, ekonomik gelişmeye yardımcı olacak biçimde para-kredi politikalarını uygulamak, bankacılık sistemini düzenlemek ve denetlemektir.

Söz konusu temel amaç doğrultusunda, bankanın para-kredi politikaları ile ilgili yetki ve görevleri yasanın 5. maddesinde, Banka Yönetim Kurulu’nun yetki ve görevleri ise 11. maddesinde düzenlenmiştir. Bu konularla ilgili politikalar 22, 23 ve 24. maddelerde, işlem ve uygulamalar ise 31, 32, 33, 34, 35. maddeler ile geçici 2, 3, 4, 5 ve 7. maddelerde açıkça belirtilmiştir. Ayrıca banka, yasada mevcut bu maddelere istinaden mevzuatın kendisine verdiği görev ve yetkilere dayanarak krediler, yasal karşılıklar, faiz oranları, reeskont işlemleri, Merkez Bankası senetleri, ödeme sistemleri, bankalararası para piyasası konularında gerekli düzenlemeleri yapmakta ve tedbirleri almaktadır.

Para Politikası Araçları

Para politikası araçları doğrudan ve dolaylı olmak üzere iki kısma ayrılmaktadır. KKTC Merkez Bankası para politikası aracı olarak genellikle reeskont penceresi (kredi) işlemleri, yasal karşılık oranları ile dispoñibilite uygulamasından oluşan dolaylı araçları kullanmaktadır. Bunun yanında 2009 yılından itibaren Bankalararası Para Piyasası (BPP) oluşturularak dört para cinsinde, bankacılık sektörünün günlük likiditeye ulaşması ve fazla likiditenin plase edilmesi olanağı sağlanmıştır. 2014 yılından itibaren ihracına başlanan dört para cinsini içeren Merkez Bankası senetleri ile sektöre likit kaynaklarını değerlendirebileceği bir para politikası aracı sunulmuştur. 17 Haziran 2019 tarihinden itibaren Merkez Bankası senetleri ihraçlarına sadece yabancı para cinsinden senetlerle devam edilmektedir.

Dolaylı Politika Araçları:

a. Reeskont Penceresi (Kredi İşlemleri)

KKTC Merkez Bankası Yasası'nın 31. maddesi kısa vadeli senet ve vesikaların reeskonta ve avansa kabulüne ilişkin Merkez Bankası yetkilerini düzenlemektedir. Buna göre banka;

- ❖ Vadelerinin bitimine en çok dokuz ay kalmak koşuluyla turizm, eğitim, sanayi, maden ve tarım işleriyle uğraşan gerçek veya tüzel kişilerin, bankalara tevdi edilecek ticari senetlerini,
- ❖ Vadelerinin bitimine en çok dört ay kalmak koşuluyla diğer kişilerin bankalar tarafından tevdi edilecek ticari senet ve vesikalarını,
- ❖ Küçük sanat erbabı ve kooperatiflerin kredi gereksinimlerini karşılamak üzere bankalar tarafından, vadelerine en çok dokuz ay kalmış olmak koşuluyla tevdi olunacak senetlerini, reeskonta kabul etmektedir.

Bu bağlamda Banka'nın Türk Lirası ve yabancı para reeskont kredi faiz oranları aşağıdaki tabloda görülmektedir. 2019 yıl sonuna göre Türk Lirası reeskont faiz oranları yüzde 9 – 13 aralığındadır. Bu oranlar 16 Aralık 2019 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Buna göre, Türk Lirası ticari reeskont kredi faiz oranı yüzde 13, sanayi, ihracat, turizm, eğitim ve tarım sektörleri reeskont kredisi faiz oranı yüzde 10'dur. Küçük esnafa kullanılan reeskont kredi faiz oranı yüzde 9'dur. 2 Mart 2009'dan itibaren uygulanmakta olan yabancı para reeskont kredi faiz oranları (ticari, sanayi, ihracat, turizm, eğitim) yüzde 4'tür. Döviz mukabili avans faiz oranı TL'de yüzde 10,50, yabancı para ise yüzde 4 olarak uygulanmaktadır.

Tablo 3.1

Reeskont Faiz Oranları

	TL	ABD doları	Avro	Sterlin
Ticari	13,00	4,0	4,0	4,0
Sanayi	10,00	4,0	4,0	4,0
İhracat	10,00	4,0	4,0	4,0
Turizm	10,00	4,0	4,0	4,0
Eğitim	10,00	4,0	4,0	4,0
Tarım	10,00	-	-	-
Küçük Esnaf	9,00	-	-	-
Döviz Mukabili Avans	10,50	4,0	4,0	4,0

Kaynak: KKTCMB (31/12/2019 itibarıyla)

b. Disponibilite ve Yasal Karşılık Uygulamaları

41/2001 sayılı KKTCMB Yasası'nın 23 (1) maddesi gereğince, bankaların tesis etmeleri gereken genel disponibiliteye ilişkin esas ve usuller ile bankaların taahhütlerine karşılık bulundurmaları gereken genel disponibilitenin en düşük oranı Banka tarafından çıkarılan tebliğle belirlenmektedir.

26 Şubat 2013 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Genel Disponibilite Tebliği'ne göre, bankaların taahhütlerine karşılık bulundurmaları gereken asgari oran yüzde 10'dur. Ancak bankalar, yurt dışındaki bankalarda buldukları paraların ve yurt dışından satın aldıkları menkul kıymetlerin toplamının özkaynaklarını aşması halinde, kademeli şekilde farklı oranlarda disponibilite tutmakla yükümlüdürler.

Tablo 3.2

Disponibilite Oranları

Yurt dışındaki bankalarda bulundurulan paralar + yurt dışından satın alınan menkul kıymetlerin toplam miktarı,	Özkaynaklarının 1 katını aşması halinde	12 %
	2 katını aşması halinde	14 %
	3 katını aşması halinde	16 %
	4 katını aşması halinde	18 %
	5 katını aşması halinde	20 %

Kaynak: KKTCMB

2019 yıl sonu itibarıyla gerçekleşen ortalama disponibilite oranlarına göre, kamu eliyle yönetilen bankalar tutulması gereken asgari oranın 4,93 puan, yerel bankalar 7,43 puan ve şube bankaları 12,93 puan üzerinde disponibil değer bulundurmaktadır.

KKTCMB, 41/2001 sayılı Yasa'nın 23. maddesi uyarınca, yasal karşılığa tabi yükümlülükler ve yasal karşılığın yatırılma zamanı ile gerektiğinde ödenecek faiz dahil olmak üzere uygulama esas ve şartlarını da belirlemektedir. Banka Yönetim Kurulu, Türk Lirası ve yabancı para yasal karşılık oranlarını, 27 Aralık 2019 tarih ve 1072 sayılı kararı ile 31 Aralık 2019 tarihli yasal karşılık cetvellerinden geçerli olmak üzere, 2020 yılı Mart dönemine kadar, her dönemde 0,25 puan artırılmak üzere değiştirmiştir. 2019 yıl sonu itibarıyla yürürlükte olan yasal karşılık oranları ise aşağıda verilmektedir.

Tablo 3.3**Yasal Karşılık Oranları**

	TP	YP	Kıymetli Maden
Üç aya kadar vadeli mevduatlarda (üç ay dahil)	7,25	7,25	0
Üç aydan uzun altı aya kadar vadeli mevduatlarda (altı ay dahil)	6,25	6,25	0
Altı aydan uzun bir yıla kadar vadeli mevduatlarda (bir yıl dahil)	5,25	5,25	0
Bir yıldan uzun vadeli mevduatlarda	4,25	4,25	0
Mevduat hariç Türk Parası diğer yükümlülüklerde	7,25	7,25	0

Kaynak: KKTCMB

KKTC’de faaliyet gösteren bankaların 2018 ve 2019 yıl sonları itibarıyla KKTC Merkez Bankası nezdindeki toplam yasal karşılık bakiyeleri Tablo 3.4’te gösterilmektedir.

Tablo 3.4**Yasal Karşılık Bakiyeleri (Bin TL)**

	Aralık 2018	Aralık 2019
TL	719.186	911.878
ABD doları	44.297	50.365
Avro	50.308	61.997
Sterlin	97.256	106.667
Toplam TL Karşılık	1.902.517	2.452.867

Kaynak: KKTCMB

c. Rezerv Opsiyon Mekanizması (ROM)

KKTC Merkez Bankası 15 Mart 2018 tarih ve 990 sayılı Yönetim Kurulu kararı ile bankalara ROM kapsamında, KKTC Merkez Bankası nezdinde bulundurulması gereken Türk Lirası yasal karşılık tutarının yüzde 10’u oranındaki kısmını yabancı para (ABD doları, avro, sterlin) ile tesis etme imkânı sağlamıştır. 2018 ve 2019 yılı Aralık ayı itibarıyla ROM’dan yararlanan banka sayısı 12’dir. 2018 yılında 60 milyon TL seviyesinde olan tutar, 2019 yılında 75 milyon TL’ye ulaşmıştır. 2019 yıl sonuna göre azami yüzde 10 olarak belirlenen Türk Lirası yerine tesis edilebilecek yabancı para oranı yüzde 7,58 olarak gerçekleşmiştir.

d. Yasal Karşılık Faiz Oranları

Banka Yönetim Kurulu, bankaların Banka nezdindeki yasal karşılık mevcutlarına uygulanan faiz oranlarında 2019 yılında dört defa değişikliğe gitmiş olup, sözkonusu değişiklikler aşağıdaki tabloda sunulmaktadır.

Tablo 3.5**Türk Lirası ve Döviz Mevduatı Yasal Karşılıklarına Uygulanan Faiz Oranları**

Yürürlük Tarihi	Para Cinsi			
	TP	\$	€	£
29.07.2019	9,00	0,65	0,00	0,125
16.09.2019	5,75	0,50	0,00	0,125
28.10.2019	3,25	0,50	0,00	0,125
16.12.2019	2,50	0,25	0,00	0,05

Kaynak: KKTCMB

e. Mevduat Faiz Oranları

2019 yılında Banka, nezdindeki faize tabi mevduat hesaplarına uygulanacak faiz oranlarında dört defa değişikliğe gitmiş olup, sözkonusu değişiklikler aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Tablo 3.6**Türk Lirası ve Döviz Mevduatına Uygulanan Faiz Oranları**

Yürürlük Tarihi	Para Cinsi			
	TL	\$	€	£
	Vadesiz	Vadesiz	Vadesiz	Vadesiz
29.07.2019	13,25	1,00	0,125	0,25
16.09.2019	10,00	1,00	0,125	0,25
28.10.2019	8,50	1,00	0,125	0,25
16.12.2019	7,25	0,75	0,05	0,125

Kaynak: KKTCMB

Doğrudan Politika Araçları:

Banka, bankaların kısa vadeli likidite ihtiyaçlarının karşılanması, likidite fazlalığının sterilize edilmesi ve kârlılığının artırılması amacıyla;

- ❖ Merkez Bankası senet ihracı
- ❖ Bankalararası Para Piyasası enstrümanlarını kullanmaktadır.

a. Merkez Bankası Senetleri

41/2001 sayılı Merkez Bankası Yasası'nın Merkez Bankası'na verdiği yetkiler doğrultusunda, bankacılık sektöründe oluşan dönemsel likidite fazlalıklarının giderilmesi, ekonominin genel likiditesinin etkin bir şekilde düzenlenmesi ve finansal piyasaların derinliğinin artırılması amacıyla, Merkez Bankası senedi ihracı gerçekleştirilmektedir. Banka, 2019 yılı içerisinde 5 adet Türk Lirası, 4 adet ABD doları, 4 adet avro ve 4 adet sterlin olmak üzere toplam 17 adet senet ihraç ihalesi düzenlemiştir. 31 Aralık 2019 itibarıyla vadesi dolmamış senetlerin para cinslerine göre dağılımları aşağıdaki gibidir:

Tablo 3.7

KKTC Merkez Bankası Senetleri

Vade	TL	ABD doları	Avro	Sterlin
1 Ay	-	-	-	-
3 Ay	-	-	30.000.000.-	19.500.000.-

Kaynak: KKTCMB

b. Bankalararası Para Piyasası

KKTCMB, para arzını ve ekonominin likiditesini düzenlemek amacıyla Eylül 2009 tarihinden itibaren Bankalararası Para Piyasası (BPP) işlemlerini gerçekleştirmektedir. Bankalar piyasadan, Merkez Bankası Yönetim Kurulu tarafından belirlenen global limit üzerinden, aktif büyüklüklerine göre tahsis edilen borç alabilme limitleri dahilinde öngörülen teminatları sağlamak suretiyle borçlanabilmektedirler. Yönetim Kurulu 1 Şubat 2018 tarihinde 750 milyon TL olarak belirlediği global limit tutarını, 24 Eylül 2018 tarihinden itibaren 1 milyar TL'ye yükseltmiş ve her yıl sonu itibarıyla bankaların aktif büyüklüğüne göre güncellenmesi kararını almıştır. 1 Nisan 2014 tarihinden itibaren BPP sabah ve öğleden sonra olmak üzere iki seans olarak uygulanmaktadır.

31 Aralık 2019 tarihi itibarıyla BPP çerçevesinde gerçekleştirilen vadesi henüz dolmamış işlemlerin toplamları aşağıda verilmektedir:

Tablo 3.8

Bankalararası Para Piyasası İşlemleri

Vade	TL	ABD doları	Avro	Sterlin
Gecelik	925.200.000.-	11.300.000.-	136.000.000.-	111.500.000.-
1 Hafta	7.500.000.-	-	-	-
2 Hafta		300.000.-		
1 Ay	-	-	3.000.000.-	3.950.000.-
3 Ay	-	100.000.-	-	-
6 Ay	-	-	-	-

Kaynak: KKTCMB

3.2 Düzenleme Faaliyetleri

KKTCMB, mevzuatın kendisine verdiği yetki ve görevleri yerine getirmek amacıyla düzenlemeler yapmaya, bunlara uygun hareket edilip edilmediğini takip etmeye ve bankacılık sektörü ile ilgili talep ettiği ve bankalar tarafından gönderilen bilgilerin yasal mevzuata uygunluğu ile bankaların mali bünyesi hakkında denetleme görev ve yetkisine sahiptir.

KKTCMB, 2019 yıl sonu itibarıyla sektörde faaliyet gösteren 21 adet banka ve 7 adet Uluslararası Bankacılık Birimi'ni (UBB), 62/2017 sayılı Bankacılık Yasası, 41/2001 sayılı KKTC Merkez Bankası Yasası ve 41/2008 sayılı Uluslararası Bankacılık Birimleri Yasası'nın kendisine verdiği yetkiler doğrultusunda uluslararası uygulamaları da dikkate alarak düzenleyip denetlemekte ve gerekli mevzuat çalışmalarını yapmaktadır.

Banka'nın düzenleme görevleri kapsamında 2019 yılında gerçekleştirmiş olduğu faaliyetler, aşağıdaki ilgili başlıklar altında ayrıntılı olarak sunulmaktadır.

Düzenlemeler

a. Muhasebe Sistemleri ile Belgelerin Saklanması Tebliği

62/2017 sayılı Bankacılık Yasası'nın 26, 31, 50, 53 ve 60'ncü maddelerinin Banka'ya verdiği yetkiye dayanarak çıkarılan "Muhasebe Sistemleri ile Belgelerin Saklanması Tebliği" 22 Mart 2019 tarih ve 40 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Tebliğin amacı, kuruluşların muhasebe ve raporlama sisteminde şeffaflık ve tek düzenin sağlanması, faaliyetlerinin gerçek mahiyetlerine uygun olarak sağlıklı, güvenilir bir biçimde muhasebeleştirilmesi ile tüm işlemlerin kayıt altına alınması, solo ve konsolide bazda mali durum, mali performans ile yönetimlerinin etkinliği bilgilerini içeren finansal tablolarının zamanında, eksiksiz ve doğru bir şekilde düzenlenmesi, raporlanması, yayımlanması ile belgelerin saklanması da içeren tüm sürece ilişkin esas ve usulleri düzenlemektir.

b. İç Sistemlerden Sorumlu Üyelerin Nitelikleri, Görev, Yetki ve Sorumlulukları Tebliği

62/2017 sayılı Bankacılık Yasası'nın 17'inci maddesinin (3) ve 19'uncü maddesinin (4)'üncü fıkralarının Banka'ya verdiği yetkiye dayanarak çıkarılan "İç Sistemlerden Sorumlu Üyelerin Nitelikleri, Görev, Yetki ve Sorumlulukları Tebliği" 27 Mayıs 2019 tarih ve 74 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Tebliğin amacı, bankaların Yasa gereği atamak zorunda oldukları iç sistemlerden sorumlu üyelerin niteliklerini, görev, yetki ve sorumluluklarını belirleyerek, gerekli beyan ve tevsik edici belgeler ile ilgili usul ve esasları düzenlemektir.

c. Üstlenilen Risklere İlişkin (Değişiklik) Tebliği

62/2017 sayılı Bankacılık Yasası'nın 38, 39, 40, 41 ve 44'üncü maddelerinin Banka'ya verdiği yetkiye dayanarak çıkarılan "Üstlenilen Risklere İlişkin Tebliğ"de iki kez değişiklik yapılmış, bu değişiklikler 5 Şubat 2019 tarih ve 15 sayılı Resmi Gazete ile 6 Eylül 2019 tarih ve 122 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Tebliğin amacı, bankaların riskleri tanımlaması ile başlayan risk üstlenme sürecini oluşturmak, oluşabilecek risklere karşı sınır ve kuralları belirleyerek, gerekli süreçleri oluşturabilmelerine ilişkin esas ve usulleri düzenlemektir.

d. Mevduat ve Zamanaşımına İlişkin Tebliğ

62/2017 sayılı Bankacılık Yasası'nın 32, 33, 34, 35, 36 ve 37'nci maddelerinin Banka'ya verdiği yetkiye dayanarak çıkarılan "Mevduat ve Zamanaşımına İlişkin Tebliğ" 11 Ekim 2019 tarih ve 144 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Tebliğin amacı, mevduatın kabulünden başlayarak uygulanması gereken kuralları, sınırları, raporlamaları, muhasebeleştirilmeyi, ilânı ve bildirimleri ile emanet ve alacakları da içeren zamanaşımı sürecinde, bankaların yükümlülükleriyle ilgili esas ve usullerini düzenlemektir.

e. Bağımsız Denetim Kuruluşlarına İlişkin (Değişiklik) Tebliği

62/2017 sayılı Bankacılık Yasası'nın 67'nci maddesi ve 70'inci maddesinin (2)'nci fıkrasının Banka'ya verdiği yetkiye dayanarak çıkarılan "Bağımsız Denetim Kuruluşlarına İlişkin (Değişiklik) Tebliği" 17 Ekim 2019 tarih ve 147 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Tebliğin amacı, bağımsız denetim yapacak kişilerin yetkilendirilmesi, yetkilerinin geçici olarak kaldırılması, yetkilerinin iptali ile tarafların rapor sorumlulukları, denetim sözleşmesi, istisnaları ve ilgili yükümlülüklerle ilişkin esas ve usulleri düzenlemektir.

f. Operasyonel Riskin Yönetimine İlişkin İyi Uygulama Rehberi

62/2017 sayılı Bankacılık Yasası'nın 17 ve 22'nci maddelerinin Banka'ya verdiği yetkiye dayanarak çıkarılan "Operasyonel Riskin Yönetimine İlişkin İyi Uygulama Rehberi" 3 Mayıs 2019 tarih ve 62 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Rehberin amacı, 62/2017 sayılı Bankacılık Yasasının 17'nci ve 22'nci maddeleri kapsamında "Operasyonel Riskin Yönetimine" ilişkin bankalardan beklenen iyi uygulamaları açıklamaktır.

g. Likidite Riskinin Yönetimine İlişkin İyi Uygulama Rehberi

62/2017 sayılı Bankacılık Yasası'nın 17 ve 22'nci maddelerinin Banka'ya verdiği yetkiye dayanarak çıkarılan "Likidite Riskinin Yönetimine İlişkin İyi Uygulama Rehberi" 2 Ağustos 2019 tarih ve 110 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Rehberin amacı, 62/2017 sayılı Bankacılık Yasasının 17'nci ve 22'nci maddeleri kapsamında "Likidite Riskinin Yönetimine" ilişkin bankalardan beklenen iyi uygulamaları açıklamaktır.

Düzenleme Taslakları

a. Tüketici Kredileri Yasa Önerisi

Bazı milletvekillerinin Cumhuriyet Meclisine yaptığı teklif üzerine, Tüketici Kredileri Yasa Önerisi hazırlanmıştır. Bu Yasanın amacı, tüketici kredilerinin uygulama usul ve esaslarını düzenlemek ve tüketici kredisi veren kuruluşların yükümlülüklerini belirleyerek tüketici haklarının korunmasını sağlamaktır.

b. Ödeme ve Menkul Kıymet Mutabakat Sistemleri, Ödeme Hizmetleri ve Elektronik Para Yasa Tasarısı

Ülkemizde, finans sektöründe sistem işleticisi, ödeme hizmeti sağlayıcısı veya elektronik para ihraç eden kuruluş olarak faaliyet gösteren veya faaliyet göstermeyi amaçlayan şirketleri bir yasa altında toplamak amacıyla Avrupa Birliği müktesebatına uyum çalışmaları çerçevesinde sürdürülmekte olan Sermayenin Serbest Dolaşımı Misyonu (Fasıl 4) altında 2011 yılında başlatılan “Ödeme Hizmetleri ve Elektronik Para Yasa Tasarısı” çalışmaları, Banka nezdinde devam etmektedir.

Diğer Faaliyetler

a. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Merkez Bankası ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Kooperatif Şirketler Mukayyitliği Arasında İşbirliği, Denetim ve Bilgi Paylaşımı Protokolu

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Merkez Bankası ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Kooperatif Şirketler Mukayyitliği arasında İşbirliği, Denetim ve Bilgi Paylaşımı Protokolu imzalanmıştır.

Bu protokol, finansal alanda güven ve istikrarın sağlanması kapsamında kendi görev, yetki ve sorumlulukları çerçevesinde taraflar arasında denetim, düzenleme, gözetim, eğitim ile bilgi paylaşımı alanlarında işbirliğinin sağlanmasına yönelik esas ve usulleri belirlemek amacıyla düzenlenmiştir.

b. Ödenmiş ve Kayıtlı Sermaye, Hisse Payları ve Hissedar Değişiklik Takibi

Bankaların/UBB’lerin hissedarları ve hisse payları ile ilgili veri tabanı, yapılan değişikliklerle birlikte güncellenmektedir. Diğer yandan gerek hissedar değişiklikleri gerekse de Yasada var olan eşikler çerçevesindeki izne tabi işlemlere, Yönetim Kurulu onayının ardından izin verilmektedir.

c. Yönetim Kurulu Üyeleri ile Genel Müdür ve Genel Müdür Yardımcılarının Takibi

Bankalara ve UBB'lere atanan tüm yönetim kurulu üyelerinin, genel müdür ve genel müdür yardımcılarının, ilgili Yasa maddelerine uygunluğu hakkında raporlar hazırlanmış ve rapor sonuçları banka ve UBB'lere tebliğ edilmiştir.

d. "Bankalarda İç Denetim, Risk Yönetimi, İç Kontrol ve Yönetim Sistemleri Tebliği" Çerçevesinde Yapılan Atamaların Takibi

"Bankalarda İç Denetim, Risk Yönetimi, İç Kontrol ve Yönetim Sistemleri Tebliği" kapsamında iç sistemlerin oluşumu takip edilmekte olup, konu ile ilgili veri tabanı oluşturulmuştur. İç sistemler çerçevesinde atanan yöneticilerin ilgili Tebliğ kurallarına uygunluğu değerlendirilmekte, görülen eksiklikler ve uygun olmayan hususlarda bankalar gerek yazılı gerekse sözlü olarak uyarılmaktadır.

e. Bankaların Ana Sözleşme ve Tüzüklerinin İncelenmesi

62/2017 sayılı Bankacılık Yasası gereği bankaların ana sözleşme ve tüzüklerinde yapacakları değişiklikler için KKTC Merkez Bankası'ndan onay almaları gerekmektedir. Bu madde hükümleri uyarınca 2019 yılı içerisinde Banka'ya yapılan ana sözleşme veya tüzük değişiklik talepleri incelenmiş ve gerekli düzeltme ya da uyarılar yapılmıştır.

f. Yönetim Kurulumuzun Bankalar, UBB'ler ve Yetkilendirdiğimiz Diğer Kuruluşlar ile İlgili Aldığı Kararlar

KKTC Merkez Bankası'nın yetkilendirdiği veya yetkisini iptal edebilme ehliyetine sahip olduğu tüm kuruluşlarla ilgili hususlar Yönetim Kurulu'nca değerlendirilerek alınan kararlar ilgili kuruluşlara iletilmiştir.

g. Bankacılık Lisansı ve Faaliyet İzni Verilmesi

Bankalar ve UBB'ler tarafından her yılın Ocak ayı sonuna kadar yatırılması gereken lisans ücretlerinin takibi yapılmış, lisans ücretini yatıran bankalara yazı ekinde lisans belgeleri gönderilmiştir.

h. Şikâyetler

Gerek kurumsal gerek bireysel müşterilerin bankaları ile yaşadıkları ve Banka'ya bildirdikleri şikâyetler bankalara iletilmiş ve müşterilere müşteri hakları çerçevesinde geri bildirimler yapılmıştır. Bu çerçevede, uygulamada görülen eksiklikler takip edilmekte ve gerekli önlemler alınmaktadır.

3.3 Denetim Faaliyetleri

Bankanın temel fonksiyonlarından biri olan denetim faaliyetleri, finansal istikrarı tehdit eden unsurların belirlenmesi, buna uygun politikaların geliştirilmesi ve bu suretle sağlıklı bir bankacılık sisteminin muhafazası amacına yönelik yapılmakta ve bankaların mali performanslarına ilişkin muhtelif göstergelerin incelenerek analiz edilmesini ve dönemsel raporlar düzenlenmesini içermektedir.

3.3.1 Gözetim – Uzaktan Denetim

Merkez Bankası, bankalar ve Uluslararası Bankacılık Birimleri ile ilgili uzaktan denetim faaliyetlerini yürütmektedir. Bankacılık sektörü, Banka tarafından geliştirilmiş olan KKTC Bankalar Gözetim Sistemi kapsamındaki formlardan oluşan Tek Düzen Raporlama Paketi (TRP) aracılığıyla sektör ve banka bazında aylık olarak izlenmektedir. Gözetim faaliyetleri kapsamında aylık formların yanı sıra TRP kapsamında ihtiyaca yönelik olarak günlük, haftalık raporlamalar da alınmaktadır. Banka bazında ve sektörel bazda hazırlanan raporlar Yönetim Kurulu'nca değerlendirilmektedir. Bunlara ek olarak bankaların yıl sonu mali raporları ile iç sistemler kapsamında üretilen yıllık raporlamaları da Gözetim faaliyetleri çerçevesinde takip edilip, incelenmektedir.

Ülkemizde faaliyet gösteren Uluslararası Bankacılık Birimleri (UBB) de, üç aylık dönemler itibarıyla alınan 6 adet formdan oluşan UBB Raporlama Seti kullanılarak UBB bazında ve sektörel olarak izlenmektedir. Buna ek olarak UBB'lerin yıl sonu mali raporları da takip edilip, incelenmektedir.

Banka'nın gözetim görevleri kapsamında 2019 yılında yapmış olduğu uygulamalar aşağıda ayrıntılı olarak sunulmaktadır.

a. YP100A Formunun Hazırlanması

27 Aralık 2018 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak, 1 Nisan 2019 tarihi itibarıyla yürürlüğe giren "Yabancı Para Net Pozisyon Oranı Tebliği" çerçevesinde, bankaların yabancı para net pozisyon oranının izlenebilmesi için YP100A formu hazırlanarak Tek Düzen Raporlama Paketi'ne dahil edilmiştir.

b. MD100A Formunun Hazırlanması

2014 yılı Ağustos ayından itibaren excel formatında aylık olarak bankalardan alınmaya başlanan Menkul Değerler – İsim Bazında Formu (MD 100A) 2019 yılında geliştirilerek Tek Düzen Raporlama Paketi'ne dahil edilmiştir.

c. Diğer Formlar ile İlgili Çalışmalar

Bankacılık sektöründe türev işlem hacminde artış gözlemlendiğinden, bu işlemlerin müşteri bazında izlenmesine olanak veren TV100A formu geliştirilmiştir. Bankaların diğer bankalarla olan borç – alacak ilişkisinin raporlandığı MS100A formu 'Risk Grubu Kodu' sütunu eklenerek güncellenmiştir. Bu güncelleme ile risk sınırlarının daha etkin izlenmesi sağlanmıştır.

d. Yeni Kontroller ile İlgili Çalışmalar

Tek Düzen Raporlama Paketi'ne yeni eklenen ve güncellenen formlar nedeniyle formiçi ve çapraz kontroller geliştirilmiş, gerekli testler yapılarak aktive edilmiştir.

e. Bağımsız Denetim Kuruluşları ile Yapılan Toplantılar

Bankalar ve Uluslararası Bankacılık Birimleri'nin 2018 yılı Aralık ayı verileri ile hazırlanan yıl sonu mali raporlarından sorumlu 7 Bağımsız Denetim Kuruluşu'nun sorumlu ortakları ve denetim ekipleri ile toplantılar yapılmıştır. Toplantılarda 'Bağımsız Denetim Kuruluşlarına İlişkin Tebliğ'in kuruluşlara yüklemiş olduğu görev ve sorumluluklar ele alınmıştır. Bununla birlikte, Banka'nın yerinde ve uzaktan denetim bulgularının bağımsız denetim tarafından mali raporlarda nasıl ele alınması gerektiği konuları da değerlendirilmiştir.

f. Bankalar / Bağımsız Denetçiler Tarafından Talep Edilen Bilgiler

Yıl sonu mutabakat işlemleri için, bankalar ve bağımsız denetim kuruluşları tarafından bankaların Merkez Bankası Merkez Şube nezdindeki hesaplarına ilişkin talep edilen bilgilerin ilgili kurumlara iletilmesi sağlanmıştır. Ayrıca, söz konusu bilgilerin Banka teftiş birimine iletilen raporlamalardaki veriler ile de kontrolleri yapılmıştır.

g. Yıl Sonu Mali Raporlarının İncelenmesi ve Yayınlanması

Bankalar ile UBB'lerin Banka'ya sundukları yıl sonu mali raporları incelenmiş ve tespit edilen hususlar doğrultusunda gerekmesi halinde söz konusu raporlar düzeltilmiş ya da Banka'daki veri tabanının güncelleştirilmesi sağlanmıştır. Bunun yanında, bankalar tarafından gönderilen yıl sonu mali raporlar Banka resmi internet sitesinde yayımlanmıştır.

h. “Bankalarda İç Denetim, Risk Yönetimi, İç Kontrol ve Yönetim Sistemleri Tebliği” Çerçevesinde Yapılan Raporlamaların İncelenmesi

Söz konusu Tebliğ gereği bankaların tarafımıza sunmuş oldukları raporlar, inceleme rehberi çerçevesinde değerlendirilmiş ve tespitler bankalara aktarılmıştır.

3.3.2 Teftiş – Yerinde Denetim

Yerinde denetim faaliyetlerinin amacı bankanın finansal sağlamlığı ve risk profili hakkında görüş oluşturmak, düzeltici tedbir alınması gereken alanlar varsa bunları tespit etmek ve alınacak tedbirlere ilişkin önerilerde bulunmaktır.

Merkez Bankası, 62/2017 sayılı Bankacılık Yasası ve ilgili diğer yasaların kendisine verdiği yetkiyi kullanarak her türlü bankacılık işlemlerinin denetimini yapmaktadır. Bankaların varlıkları, alacakları, özkaynakları, borçları, kâr ve zarar hesapları arasındaki ilgi ve dengelerin, mali bünyeyi etkileyen diğer tüm unsurların tespiti ve tahlili ile bankaların bilgi sistemleri konularının denetimi Merkez Bankası adına doğrudan Merkez Bankası denetim elemanları tarafından yapılmaktadır.

Yerinde denetim faaliyetleri, yıllık olarak hazırlanan risk odaklı denetim planları çerçevesinde gerçekleştirilmektedir. Yıllık denetim planı, denetlenecek bankaların faaliyetlerinin tamamını kapsayan ön değerlendirme çalışması ile başlar ve bu çalışma her yıl tüm bankaları kapsamına alan, önemli bir bölümü banka bazında ayrı ayrı yürütülecek faaliyetlerden oluşacak şekilde yürütülür.

a. Bankalar Nezdinde Gerçekleştirilen Denetimler

2019 yılı içinde bankalar nezdinde gerçekleştirilen denetimlerde toplam 43 denetim raporu hazırlanmıştır. Bu denetimlerin 17'si bankalarda, 3'ü uluslararası bankacılık birimlerinde ve 1'i de Tasarruf Mevduatı Sigortası ve Finansal İstikrar Fonu'nda yapılmıştır.

2019 yılı içinde, banka denetimleri sonucu 4 banka için 7 adet sermaye denetim raporu ve muhtelif konularda 8 adet özel denetim raporu hazırlanmıştır.

2019 yılı tamamında, bankacılık sektörü içinde yer alan kamu eliyle yönetilen ve özel sermayeli bankaların aktif büyüklüklerine göre yüzde 73'ü ve şube bankalarının yüzde 77'si denetime tabi tutulmuştur. Aktif büyüklüğü 40.806 milyon TL olan sektörde 2019 yılında denetlenen bankaların toplam aktiflerinin sektör içindeki payı yüzde 74 ve 2019 yıl sonu itibarıyla denetimi devam eden bankaların payı ise yüzde 8 olmuştur.

b. KKTC Merkez Bankası ve Kooperatif Şirketler Mukayyitliği Arasında İmzalanan “İşbirliği Denetim ve Bilgi Paylaşımı Protokolü” Çerçevesinde Yapılan Denetimler

Banka ve Kooperatif Şirketler Mukayyitliği arasında 4 Ekim 2019 tarihinde imzalanan “İşbirliği Denetim ve Bilgi Paylaşımı Protokolü” çerçevesinde, Banka'nın da katılımıyla bir “Değerlendirme Komitesi” kurulmuştur. İlgili komite, denetimi tamamlanan kooperatifler hakkında düzenlenen raporların değerlendirilmesinden sorumludur. 2019 yılında Banka denetim elemanları ve Kooperatif Şirketler Mukayyitliği müfettişlerinin katılımı ile kooperatifler bünyesinde toplam 7 adet denetim gerçekleştirilmiştir. Yapılan bu denetimler sonucu düzenlenen raporlar ‘Değerlendirme Komitesi’ tarafından değerlendirilip, gerekli kararlar üretilmiştir.

3.4 Ödeme Sistemleri

Banka, ödeme ve mutabakat sistemleri ile ilgili yetkisini 41/2001 sayılı KKTC Merkez Bankası Yasası'nın 5(1)(E) maddesinden almaktadır. Yurt içi elektronik ödeme sistemi olan Elektronik Ödeme Sistemi (EÖS) 26 Haziran 2015 tarihinde fiili, 19 Kasım 2015 tarihinde ise resmi olarak hizmete açılmıştır. Sistem, elektronik ortamda, doğrudan, süratli ve güvenli olarak, yurt içi para transferlerinde tutar sınırı olmadan Türk Lirası, avro, ABD doları ve sterlin olmak üzere dört farklı para birimini destekleyerek gerçek zamanlı mutabakat sağlamaktadır.

Elektronik Ödeme Sistemi'ne (EÖS) katılımcı bankalar kendi bankacılık sistemlerini EÖS ile entegre ederek müşterilerine ATM, internet bankacılığı ve mobil bankacılık gibi kanallardan para transferi olanağı sunabilmektedir. Banka'nın sunmuş olduğu bu sistem sayesinde banka müşterilerine, para transferlerini şubelere gitmeye gerek duymadan pratik ve hızlı bir şekilde gerçekleştirmeleri için olanak sağlanmıştır. Sistem müşterilere getireceğı kolaylıklar yanında kayıt dışılığın önlenmesine yardımcı olmakta, ayrıca banka maliyetlerinde de tasarruf sağlamaktadır.

EÖS'te, 2016 yılından itibaren gerçekleşen Türk Lirası, ABD doları, sterlin ve avro para cinsi mesaj adetleri, bankaların ödeme kanalına göre Tablo 3.7'de gösterilmektedir. Buna göre 2019 yılında, katılımcı merkezli 24.513, şube bazlı 104.992, internet bankacılığı ile 73.151, telefon bankacılığı ile 3, ATM'lerden 1 ve ilgili seçenekler dışında kalan diğeryollarla ise 773 adet olmak üzere toplamda 203.433 adet işlem gerçekleşmiştir. 2018 yılı ile karşılaştırıldığında, 2019 yılında toplam ödeme sayısında yüzde 38 oranında artış gerçekleşmiş olup; bu artışta en büyük pay sırasıyla yüzde 71 ile internet bankacılığı ödemelerine, yüzde 27 ile şube bazlı ödemelere ve yüzde 13 ile katılımcı merkezli ödemelere ait olmuştur.

Tablo 3.9

Elektronik Ödeme Sistemi İşlemleri

Yıllar	Katılımcı Merkezli	Şube Bazlı	İnternet Bankacılığı	Telefon Bankacılığı	ATM	Diğery	Toplam
2016	9.246	51.686	12.612	1	1	0	73.546
2017	14.164	65.248	24.197	39	5	0	103.653
2018	21.688	82.711	42.857	7	16	5	147.284
2019	24.513	104.992	73.151	3	1	773	203.433

Kaynak: KKTÇMB

3.5 Nakit Hareketleri

Bankaların gerek banknot gerekse madeni para ihtiyaçları Banka tarafından karşılanmaktadır. Banka'nın, sahte veya tedavülden kaldırılan banknotlar konusunda yetkili otoritelerle bilgi paylaşımı ve işbirliği 2019 yılı içerisinde de devam etmiştir.

3.6 Tarifeler

Banka Yönetim Kurulu, KKTC Merkez Bankası Yasası'nın 11(1) maddesinin kendisine verdiği yetkiye dayanarak, 21 Ekim 2009 tarih ve 746 sayılı kararı ile yürürlüğe giren Tarifeler Talimatı'nın eki Tarife Cetveli'ni 27 Aralık 2019 tarih ve 1071 sayılı kararı ile yeniden düzenlemiştir. Bu yeni düzenlemeye göre giden döviz havalelerden alınan komisyon oranı onbinde beş'ten binde bir'e yükseltilmiştir. Tarife Cetveli'ne göre, gelen Türk Lirası ve döviz havale işlemlerinde komisyon oranı sıfır, giden Türk Lirası ve döviz havale işlemlerinde ise en az ücret 250 TL veya muadili olmak üzere, komisyon oranı 0,001 (binde 1) olarak belirlenmiştir. Banka, Hazine adına yaptığı işlemlerden ücret almamaktadır.

3.7 Havaleler

Bankaların, ülke dışına limitler fevkinde nakit para hareketleri, 18.06.2010 tarih ve 97 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren "Para ve Kambiyo Yasası Madde 7 Altında Tebliğ" ile düzenlenmiştir. Buna göre uluslararası uygulamalar da dikkate alınarak ülke haricine yolcu beraberliği götürülebilecek nakit para limiti 10.000 avro veya muadili para miktarı olarak belirlenmiştir. Bankalar, ülke haricine limitler fevkinde yapmış oldukları nakit para hareketlerini, Merkez Bankası'na bildirim yapmak suretiyle gerçekleştirebilmektedir. 2019 yılında yurtdışından bankalar adına gelen havalelerin TL karşılığı toplam 6.388 milyon TL olup, önceki yıla göre yüzde 14,01 artış göstermiştir. Bankalar adına gelen havale işlemlerinde Türk Lirası havale tutarları 2019 yılında bir önceki seneye göre 1.438 milyon TL artış ile 4.044 milyon TL'ye ulaşmıştır. Gelen havalelerde para cinsine göre bakıldığında TL'de yüzde 55,50 artış; sterlin, avro ve ABD dolarında sırasıyla yüzde 37,94, yüzde 24,71 ve yüzde 30,67 düşüş gözlemlenmiştir. Türk Lirası gelen havale toplam gelen havalenin yüzde 63,30'unu oluşturmaktadır.

2019 yılında bankalar adına tüm para cinslerinde giden havale toplamı 8.287 milyon TL olup, ilgili miktar önceki iki yılda gerçekleşen giden havale toplamından daha yüksek bir seviyeye ulaşmıştır. Bankalar adına giden havale işlemlerinde 2019 yılında, Türk Lirası havale tutarları bir önceki yıla kıyasla 1.336 milyon TL artarak, 4.057 milyon TL seviyesine ulaşmıştır. Giden havale miktarlarında bir önceki yıla göre değişim hızları incelendiğinde Türk Lirası'nda yüzde 49,09, avroda yüzde 80,77 artış olurken; sterlinde yüzde 35,97, ABD dolarında ise yüzde 15,41 düşüş gerçekleştiği görülmektedir. Türk Lirası giden havale toplamı, giden havalenin yaklaşık yüzde 49'unu oluşturmaktadır.

Tablo 3.10**Bankalar Adına Gelen ve Giden Havaleler**

YIL	TP		YP (TL Karşılık)		TOPLAM (TP+YP)	
	GELEN	GİDEN	GELEN	GİDEN	GELEN	GİDEN
2016	1.389.149.249	1.210.420.000	1.381.036.656	1.035.806.579	2.770.185.905	2.246.226.579
2017	2.141.763.761	2.272.415.350	2.097.542.534	1.549.004.068	4.239.306.295	3.821.419.418
2018	2.605.774.892	2.721.235.000	2.997.037.426	3.688.037.344	5.602.812.318	6.409.272.344
2019	4.044.054.064	4.057.105.000	2.343.903.152	4.229.425.454	6.387.957.216	8.286.530.454

Kaynak: KKTCMB

3.8 Rezerv Yönetimi

KKTC Merkez Bankası'nın rezervleri, belirlenen rezerv yönetimi usul ve esasları ile rezerv yönetim politikası çerçevesinde yürütülmektedir.

KKTCMB, Hazine ile bankacılık sektörünün ödemelerini karşılamak, finans sektörüne güven vermek ve uluslararası çapta meydana gelebilecek belirsizlik ve risklere karşı koruma sağlamak amacıyla gerekli miktarda rezerv tutmaktadır. Bu amaca ulaşılırken dikkat edilen en önemli hususlar sırasıyla güvenli yatırım, likidite ve getiridir. Güvenli yatırım, iç ve dış etkilere karşın, var olan rezervin korunması ve değer kaybetmesinin önlenmesidir.

Rezerv Yönetimi Politikası kapsamında, Banka rezervleri likit portföy ve yatırım portföyü olmak üzere iki temel portföy oluşturularak yönetilmektedir. Likit portföy, bankanın her türlü operasyonel ihtiyaçlarını karşılamak üzere vadesi 32 günden kısa olan finansal araçları içermektedir. Yatırım portföyü ise vadesi 32 gün ve üzerinde olan finansal araçlardan oluşmaktadır ve likit portföy için ayrılan kaynaklar dışındaki fonları değerlendirmek için kullanılmaktadır.

Aralık 2018 - Aralık 2019 döneminde toplam varlıklar yüzde 25,30 artarak 13.479 milyon TL'ye, toplam yükümlülükler ise yüzde 11,96 artarak 10.992 milyon TL'ye yükselmiştir. Aralık 2018 sonu itibarıyla yüzde 109 olan toplam varlıkların toplam yükümlülüklerle oranı Aralık 2019 sonunda 13 puan artarak yüzde 123 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 3.11**Toplam Varlıklar ve Yükümlülükler**

Yıllar	Toplam Varlıklar (Milyon TL)	Toplam Yükümlülükler (Milyon TL)	Varlıkların Yükümlülükleri Karşılama Oranı (%)
2009	1.852	1.643	113
2010	1.809	1.578	115
2011	2.188	1.954	112
2012	2.587	2.326	111
2013	3.356	3.064	109
2014	3.842	3.517	109
2015	5.025	4.623	109
2016	6.452	5.987	108
2017	8.371	7.730	108
2018	10.757	9.818	109
2019	13.479	10.992	123

Kaynak: KKTCMB

Banka'nın para cinslerine göre varlık ve yükümlülüklerinin toplam miktarları incelendiğinde, 2019 yılı sonunda TL varlıkların TL yükümlülüklerine oranı yüzde 124,9 olurken, YP varlıkların YP yükümlülüklerine oranı ise ABD dolarında yüzde 102,87, avroda yüzde 101,63 ve sterlinde ise yüzde 100,62 seviyesinde gerçekleştiği görülmektedir.

Rezerv yönetimi çerçevesinde, likit ve yatırım portföyü olmak üzere aşağıda belirtilen işlemler yapılmaktadır.

- Her türlü TP / YP mevduat / depo işlemleri
- Vadesiz / vadeli döviz alım / satım işlemleri
- Efektif ve altın alım / satım işlemleri
- Devlet hazinelerinin, merkez bankalarının ihraç veya garanti ettikleri menkul kıymetlerin alım/satımı
- Bankalar tarafından ihraç edilen borçlanma araçlarının alım/satımı, (TP / YP)
- Geri alım vaadiyle satım işlemleri (Ters Repo) / Geri satım vaadiyle alım işlemleri (Repo)
- Yukarıda yer alan işlem türlerine dayalı türev araçların alım / satımı.

Yönetilebilir Rezervlerin Gelişimi

2019 yıl sonunda TL yönetilebilir rezervleri, bir önceki yıl sonuna göre 731 milyon TL artmış ve 3.021 milyon TL'den 3.752 milyon TL'ye ulaşmıştır. ABD doları cinsinden yönetilebilir rezervler yüzde 0,45 artarak 244 milyon ABD dolarına, avro cinsinden yönetilebilir rezervler yüzde 7,53 artarak 459 milyon avroya ve sterlin cinsinden yönetilebilir rezervler ise yüzde 2,85 artarak 548 milyon sterline yükselmiştir.

Kamu Haznedarlığı ve Borç Yönetimi

Merkez Bankası, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Kamu Finansmanı ve Borç Yönetimi Yasası'nın 5 (2) maddesi ile Borç Yönetim Komitesi'nin sekretarya işlerini de yürütmektedir. 2019 yılı içerisinde Borç Yönetim Komitesi'ne gelen borçlanma talepleri değerlendirilerek 14 adet karar üretilmiştir. Bu kararlar, 1 kamu kuruluşu, 3 kooperatif ve 10 belediyenin taleplerini karşılamıştır.

Borç Yönetim Komitesi:

- Bakanlık Müsteşarı (Başkan)
- Merkez Bankası Başkanı (Üye)
- Merkez Bankası Başkan Yardımcısı (Piyasalar Müdürlüğü'nün bağlı olduğu Başkan Yardımcısı) (Üye)
- Hazine işleriyle görevli dairenin müdürü (Üye)

olmak üzere bir Başkan ve üç üyeden oluşmaktadır.

3.9 Risk Merkezi

01.04.2013 tarihinde yürürlüğe giren Risk İşlemleri Merkezi Tebliği uyarınca, kurumlar tarafından ay sonları itibarıyla hesap bazında alınan bildirimler, Risk Merkezi tarafından konsolide edilmektedir. Müşteri bazında birleştirilen kredi limit ve risk bilgileri, katılımcı kurumlara kurum adı belirtilmeden dönemsel olarak geri bildirimle iletilmektedir.

Ayrıca kurumlar, İşletim Kuralları İzahnamesi altında yer alan uygulama kuralları doğrultusunda "E-İşlem" platformu aracılığı ile müşterisi olmayan gerçek veya tüzel kişilerin kredi risk bilgilerine, rızaları alınmak suretiyle, gerçek zamanlı olarak ulaşabilmektedirler.

Risk Merkezi, konsolide edilen risk bilgilerini global olarak vadelerine ve finansman konularına göre aylık dönemlerde internet sitemizde yayınlamaktadır.

41/2001 sayılı Banka yasasının 51(1)A maddesi altında çıkarılan Merkez Bankası İdare, Teşkilat ve Hizmetleri tebliğine göre, bankalardan gelecek imza sirkülerini de toplamak ve güncellemek Risk Merkezi'nin görev tanımları arasındadır. Bu doğrultuda, bankalardan gelen yetkili kişiler ile ilgili bildirimlerin sisteme işlenmesi ve/veya sistemden iptal edilmesine yönelik işlemlere 2019 yılında da devam edilmiştir.

2019 yılı içinde, Kooperatif Şirketler Mukayyitliği'ne bağlı kooperatiflerin Banka Risk Merkezi'ne dahil edilebilmesi için test ortamı hazırlanmıştır.

3.10 Hesap Verebilirlik ve İletişim

Hükümetle İlişkiler

KKTCMB ile Hükümet arasındaki ilişki 41/2001 sayılı KKTCMB Yasası'nın 5 (3) ve 25. maddeleri ile belirlenmektedir. Yasanın 5 (3) maddesi "*Merkez Bankası, hükümetin mali ve ekonomik müşaviri, mali ajanı ve haznedarıdır. Merkez Bankası'nın hükümetle ilişkisi, Hazine İşleriyle Görevli Bakan aracılığıyla sağlanır*" şeklindedir.

Yasa'nın 25. maddesinin 1. fıkrası, Merkez Bankası'nın devletin haznedarı olduğunu, bu sıfatla, özellikle devletin gerek yurt içindeki ve gerekse yurt dışı her türlü tahsilat ve ödemelerini, bütün hazine işlemlerini ve yurt içi ve yurt dışı her çeşit para nakil ve havale işlerini ücretsiz yaptığını, 2. fıkrası Bakanlar Kurulu'nun saptayacağı kuruluşların paralarını Merkez Bankası'na yatırmasına karar verebileceğini ve bu şekilde açılacak hesaplara Merkez Bankası'nın kararlaştırdığı oranda faiz verileceğini, 3. fıkrası ise, devlet iç borçlanma senetlerinin mali servisini yapmakla Merkez Bankası'nın görevlendirilebileceğini belirtmektedir.

Raporlama

Merkez Bankası Yasası'nın 42. ve 43. maddeleri Banka'nın rapor sunma ve bülten hazırlama esas ve usullerini belirlemektedir. Yasanın 42. maddesi "*Merkez Bankası Başkanı, Merkez Bankası faaliyetleri ile uygulanmış ve uygulanacak olan para ve kredi politikası hakkında her yılın Nisan ve Ekim aylarında Bakanlar Kurulu'na rapor sunar. Merkez Bankası, faaliyetlerine ilişkin olarak, yılda iki kez, KKTC Cumhuriyet Meclisi, Ekonomi, Maliye, Bütçe ve Plan Komitesi'ni bilgilendirir.*" hükmünü içermektedir. Madde 43, Merkez Bankası'nın üçer aylık dönemler sonunda bülten çıkarmasına ilişkindir. Bu çerçevede 2019 yılı içerisinde, Bakanlar Kurulu'na iki kez rapor sunumu gerçekleştirilmiş, Başkan Sn. Rifat Günay tarafından KKTC Cumhuriyet Meclisi ilgili komitesine, KKTC ekonomisi ve bankacılık sektörüyle ilgili bir sunum gerçekleştirilmiştir. Ayrıca 3 Aralık 2019 tarihinde Başkan tarafından Bakanlar Kurulu'na "Ekonomik Durum, Merkez Bankası ve Bankacılık Sektörü" konulu sunum gerçekleştirilmiştir.

İletişim

Banka faaliyetleri hakkında kamuoyu, gerek basın ve gerekse Banka resmi internet sayfası aracılığıyla düzenli olarak bilgilendirilmektedir. Kurumumuz tarafından yapılan basın açıklamaları, duyurular, düzenlemeler ve istatistiki veriler Bankanın internet sitesinde yayınlanmaktadır. Ayrıca Banka, ulusal ve uluslararası ekonomik gelişmeleri analiz etmekte ve hazırladığı yıllık rapor, üç aylık bülten, para arzı ve diğer özel amaçlı raporlarla kamuoyunu bilgilendirmektedir. 2019 faaliyet yılı içerisinde bu kapsamda yapılan araştırmalar ile buna bağlı olarak hazırlanan raporların yanı sıra düzenli yayımlanan veriler ve raporlar verilmektedir.

Tablo 3.12

KKTC Merkez Bankası - Yayınlar

Yayın Adı	Yayın Dönemi
1) KKTCMB Para Arzı Raporları	2018-IV
	2019-I
	2019-II
	2019-III
2) KKTCMB Üç Aylık Bültenleri	2018-IV
	2019-I
	2018-IV (İngilizce Bülten)
	2019-II
	2019-I (İngilizce Bülten)
	2019-II (İngilizce Bülten)
	2019-III
	2019-III (İngilizce Bülten)
3) KKTCMB Yıllık Raporu	2018 Yılı

Kaynak: KKTCMB

Banka'nın yayınladığı istatistiki verilerin, finansal istikrar analizlerinde, kendi değerlendirmelerimizde ve kamuoyunun bilgilendirilmesinde kaynak olarak kullanılmasına devam edilmektedir. Bu kapsamda para ve bankacılık verileri düzenli olarak yayınlanmaktadır.

Banka tarafından düzenli olarak yayınlanan istatistiki veriler, aşağıdadır:

- ❖ Para - Banka Verileri
- ❖ KKTCMB Para Arzı Verileri
- ❖ Risk Merkezi Verileri
- ❖ KKTCMB Bilanço Verileri
- ❖ Günlük Döviz Kurları
- ❖ Kredi Kartı Azami Aylık Akdi ve Azami Aylık Gecikme Faiz Oranları
- ❖ Bankalar tarafından Mevduata Uygulanacağı Bildirilen En Düşük ve En Yüksek Faiz Oranları

Banka tarafından 2018 yılında hazırlanan Para Banka veri tabanı, kullanıcılarına dinamik sorgu yapabilme ve istenilen dönem verilerine Excel ortamında ulaşabilme imkânı sağlamaya 2019 yılında da devam etmiştir. Ayrıca ilk kez 2017 yılında yayımlanan İngilizce üç aylık bülten yayımlarına 2019 yılında da devam edilmiştir.

İstatistik Uygulamasının Geliştirilmesi

2019 yılı itibarıyla, ülkemiz bankacılık sektörü ile ilgili detaylı istatistiki verilerin sunulduğu “KKTC Merkez Bankası İnteraktif Para-Banka Verileri” uygulaması güncellenmiş ve yeni raporlama başlıkları eklenmiştir. Söz konusu uygulama kullanıcılara, 2006 yılı Ocak ayından itibaren Merkez Bankası bünyesinde toplanan istatistiki verileri, zaman serisi olarak ve excel formatında dinamik filtreleme seçenekleri ile raporlama olanağı sunmaktadır. Yapılan güncellemeyle, seçilmiş 23 adet bilanço kaleminin Türk Lirası, sterlin, avro ve ABD doları para cinslerine göre ve bankacılık sektörü ile ilgili şube sayısı, personel sayısı, ATM sayısı gibi bilgilerin de istatistik uygulaması kullanılarak raporlanmasına imkan sağlanmış olup, rasyo analizine imkan veren istatistik uygulaması altında yayımlanan performans rasyoları alt başlığına 9 adet yeni rasyo eklenmiştir.

3.11 Üniversitelerle Yapılan Protokoller

2019 yılı içinde KKTC Merkez Bankasının üniversitelerin akademik kapasitesinden yararlanmak suretiyle, topluma hizmet ve KKTC ekonomisine katkı koyması vizyonu çerçevesinde, tarafların ortak mutabakatı ile belirleyeceği konularda araştırma, eğitim ve yayın faaliyeti yapmak amacıyla iki üniversite ile protokol imzalanmıştır. İlgili protokollere göre KKTC Merkez Bankası, tarafların ortak mutabakat sonucu belirlenecek alan ve konularda en az bir Merkez Bankası personeli ile birlikte araştırma ve yayın yapıp tamamlayan üniversite öğretim üyelerine belirlenen kıstaslar üzerinden ödül verilmesi kararlaştırılmıştır.

3.12 Kurumsal Hizmetler

a. *Yönetim Kurulu Toplantıları*

Merkez Bankası Yönetim Kurulu 41/2001 sayılı yasa gereği ayda en az bir defa olmak üzere, işlerin yürütülmesinin gerektirdiği sayıda toplanmaktadır. Bu çerçevede 2019 yılında toplam 17 Yönetim Kurulu toplantısı gerçekleştirilmiştir.

b. *Basın, Halkla İlişkiler ve İletişim*

20 Şubat 2019 tarihinde Başkan Rifat Günay basın toplantısı düzenlemiştir. Yazılı ve görsel basının yoğun ilgi gösterdiği toplantıda Başkan Günay KKTC bankacılık sektörü genel görünümü ile ilgili bilgiler vermiş, Banka'nın 2018 yılı faaliyetleri yanında, ileriye dönük hedeflerini anlatmış ve toplantı sonunda ise basın mensuplarının sorularını yanıtlamıştır.

c. *Sosyal ve Kültürel Faaliyetler*

Yurt içi ve yurt dışı bankacılık ve finans kurumlarıyla eğitim işbirliği çalışmaları, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) ve Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK) ile ilişkiler bu dönemde de devam etmiş, kurumlar arası iletişim ve bilgi alışverişi sağlanmıştır.

Banka'da staj yapmak üzere başvuruda bulunan öğrencilerin talepleri değerlendirilmiş ve KKTC Merkez Bankası Staj Uygulama Esasları çerçevesinde uygun bulunan 9 kişinin, Banka'nın çeşitli birimlerinde rotasyon usulü bir aylık staj programına katılımları sağlanmıştır. Bankacılık ve finans sektörünün gelişimine katkı sağlamak amacıyla düzenlenen uluslararası konferans/seminer organizasyonlarına destek veren Banka, 2019 yılı içerisinde 3 farklı konferans/seminere maddi katkı sağlamıştır. Bu etkinliklere personellerimizin de en üst düzeyde katılımı sağlanmıştır.

35. Kuruluş Yılı Etkinlikleri

Banka'nın özel günlerini kutlamak, personelimizin moral-motivasyonunu yükseltmek ve kaynaşmalarını sağlamak amacıyla 2019 yılı içerisinde çeşitli organizasyonlar gerçekleştirilmiştir. Bu çerçevede, kuruluşumuzun 35'inci yılı nedeniyle, KKTC Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası'nın Christian Reif yönetimi ve Nihat Ağdaç'ın solistliğinde geniş katılımlı bir konser düzenlenmiştir.

Banka Yönetim Kurulunun almış olduğu karar doğrultusunda “KKTC Merkez Bankası Ormanı” oluşturmak için yapılan çalışmalar 2019 yılında tamamlanmış olup; yine 35. Kuruluş yılı etkinlikleri çerçevesinde Hamitköy bölgesinde 3 hektar büyüklüğünde bir arazi içerisindeki anı ormanımıza, personelimizin de katılımı ile 4.500 adet fidan dikilmiştir.

d. Yeni Hizmet Binası Projesi

13 Aralık 2018 tarih ve 1025 sayılı Yönetim Kurulu kararı ile yeni banka binası projesinin yarışma usulü ile belirlenmesine karar verilmiştir. Konuyla ilgili olarak Ocak 2019'da Mimarlar Odası ile sözleşme imzalanmış ve çalışmalar başlatılmıştır. Çalışmalar sonucunda, 22 Ekim 2019 tarihinde "KKTC Merkez Bankası Ulusal Mimari Proje Yarışması" ilan edilmiştir. Yarışmaya katılan projeler 23 Ocak 2020 tarihinde jüri üyeleri tarafından değerlendirilerek kazanan proje ve yarışmacılar belirlenmiştir.

3.13 Diğer

a. Elektronik Çek Takas Sistemi (EÇT Sistemi)

2019 yılı içinde, Elektronik Çek Takas Sistemi (EÇT Sistemi) konusunda Banka ile Kuzey Kıbrıs Bankalar Birliği ortak çalışma başlatarak ilgili sistemin çalışma prensiplerinin belirlenmesi için ülkemizde faaliyet gösteren tüm bankalarımızın takas operasyon yetkilileri ile toplantılar gerçekleştirilmiştir. Banka koordinasyonunda gerekli yasal düzenleme, donanım ve yazılım gereksinimleri tespit toplantıları yapılmıştır.

b. Tasarruf Mevduatı Sigortası ve Finansal İstikrar Fonu (TMSFİF) Primleri

KKTC Merkez Bankası, 32/2009 sayılı Tasarruf Mevduatı Sigortası ve Finansal İstikrar Fonu Yasasının 11'inci maddesinin (2)'nci ve (3)'üncü fıkralarının kendisine verdiği yetkiye dayanarak çıkardığı "Tasarruf Mevduatı Sigortası Primlerinin Tahsil Usul ve Esasları Tebliği" çerçevesinde belirlenen prim oranlarına göre, her üç ayda bir sigorta primine tabi tasarruf mevduatı üzerinden prim tahsilatını yapmaktadır. Bu çerçevede, bankaların 2019 yılında TMSFİF'e yıllık olarak yapmış oldukları TP – YP yatırımlar toplamı 115.509.389 TL seviyesinde gerçekleşirken; ilgili yatırımların TL cinsinden toplamı 46.014.244 iken, YP cinsinden toplamı ise 69.495.145 TL karşılığı olmuştur.

c. Zaman Aşımına Uğrayan Her Türlü Mevduat, Emanet ve Alacaklar

17 Kasım 2017 tarih ve 193 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanıp yürürlüğe giren, 62/2017 sayılı Bankacılık Yasası’nın 36 maddesinde, zamanaşımı ile ilgili esas ve usuller yeniden düzenlenmiştir. Buna göre, bankalarca zamanaşımına uğramış mevduat, katılım fonu, emanet ve alacakların Türk Lirası karşılığı;

- Bir önceki yılın Aralık ayı itibarıyla yürürlükte bulunan aylık asgari ücretin %10 (yüzde 10)’unu aşan,
- Bir önceki yılın Aralık ayı itibarıyla yürürlükte bulunan aylık asgari ücretin %10 (yüzde 10)’unun altındaki,

tutarların, KKTC Merkez Bankası’na bildirimini öngörülmektedir. 2019 yılında zaman aşımına uğrayan her türlü mevduat, emanet ve alacaklarla ilgili olarak Banka’ya bildirim yapılan tutarlarla ilişkin gerekli işlemler yapılmıştır.

Tablo 3.13

Aylık Asgari Ücretin % 10’unu Aşan ve Altındaki Tutarlar

	TP		\$		€		£	
	Asgari Ücretin % 10’unun Altındaki	Asgari Ücretin % 10’unu Aşan	Asgari Ücretin % 10’unun Altındaki	Asgari Ücretin % 10’unu Aşan	Asgari Ücretin % 10’unun Altındaki	Asgari Ücretin % 10’unu Aşan	Asgari Ücretin % 10’unun Altındaki	Asgari Ücretin % 10’unu Aşan
Toplam	22.449,29	2.428.497,69	757,74	69.594,79	530,51	59.942,38	1.524,52	191.591,25

Kaynak: KKTCMB

FINANSAL TABLOLAR

4. FİNANSAL TABLOLAR

4.1 Bilanço

Aktif Hesaplar

2019 yıl sonu itibarıyla KKTCMB bilançosu aktif toplamı, önceki yıla göre yüzde 24,2 artarak 13.479 milyon TL'ye yükselmiştir. Merkez Bankası 2018 yılı bilançosu aktif toplamının yüzde 96,7'sini oluşturan nakit değerler, bankalardan alacaklar ve menkul değerler cüzdanı hesapları, 2019 yıl sonu itibarıyla aktif toplamının yüzde 95,1 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Aktif toplamı içinde en büyük paya sahip nakit değerler ile bankalardan alacaklar kalemlerinde, önceki yıl sonuna göre yüzde 17,2 artış gerçekleşmiştir. 2018 yıl sonu itibarıyla 10.327 milyon TL seviyesinde olan nakit değerler ve bankalardan alacaklar kalemleri, 2019 yıl sonu itibarıyla 12,103 milyon TL seviyesine ulaşmış ve aktif toplamı içindeki payı yüzde 89,8 olmuştur.

Tablo 4.1

KKTC Merkez Bankası - Bilanço

AKTİF	2018	2019	Yüzde Pay		Yüzde Değişim
			2018	2019	
Nakit Değerler ve Bankalardan Alacaklar	10.327.004.935	12.103.042.400	95,13	89,79	17,20
Menkul Değerler Cüzdanı	172.590.899	713.323.563	1,59	5,29	313,30
Krediler	61.335.607	50.103.991	0,57	0,37	-18,31
Piyasa İşlemleri	-	326.287.627	0,00	2,42	-
Takipteki Alacaklar (Net)	-	-	-	-	-
Sabit Kıymetler (Net)	2.145.704	2.284.763	0,02	0,02	6,48
Diğer Aktifler	292.491.524	283.965.077	2,69	2,11	-2,92
Toplam	10.855.568.669	13.479.007.421	100,00	100,00	24,17
PASİF					
Kamu Mevduatı	103.553.060	122.065.179	0,95	0,91	17,88
Bankalar Mevduatı	3.810.868.526	4.441.284.659	35,11	32,95	16,54
Diğer Mevduat	3.557.561	4.864.859	0,03	0,03	36,75
Yasal Karşılıklar	1.885.311.620	2.350.769.024	17,37	17,44	24,69
Fonlar	1.388.520.321	1.718.757.976	12,79	12,75	23,78
Piyasa İşlemleri	2.840.808.585	3.902.060.747	26,17	28,95	37,36
Diğer Pasifler	12.631.989	5.755.584	0,12	0,04	-54,44
Özkaynaklar	810.317.007	933.449.393	7,46	6,93	15,20
Toplam	10.855.568.669	13.479.007.421	100,00	100,00	24,17

Kaynak: KKTCMB

Nakit Değerler ve Bankalardan Alacaklar

Bankalar nezdindeki mevduat kalemi, 2019 yılında bir önceki yıla göre yüzde 14,7 artarak, 9.725 milyon TL'den 11.159 milyon TL seviyesine ulaşmıştır.

Tablo 4.2

KKTC Merkez Bankası – Nakit ve Nakit Benzeri Değerler

	2018	2019
Nakit Değerler ve Bankalardan Alacaklar	10.327.004.935	12.103.042.400
Kasa	596.636.956	604.203.296
Altın	5.503.526	7.318.980
Bankalar Nezdindeki Mevduat	9.724.864.453	11.158.652.337
Hariçteki Muhabirler	-	332.867.787

Kaynak: KKTCMB

Menkul Değerler Cüzdanı

2018 yılında aktif toplamı içerisindeki payı yüzde 1,6 olan menkul değerler cüzdanı kalemi, 2019 yılı içerisinde yüzde 313,3 artarak, 173 milyon TL'den 713 milyon TL'ye yükselmiştir.

Krediler

KKTCMB bilançosundaki krediler kalemi, 2019 yılında bir önceki yıla göre yüzde 18,3 azalarak 50,1 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. 2019 yıl sonu itibarıyla hazineye kısa vadeli avans borcu 50,1 milyon TL iken, bankacılık sektörüne kredi kullandırılmamıştır.

Tablo 4.3

KKTC Merkez Bankası - Krediler

	2018	2019
Krediler	61.335.607	50.103.991
Hazineye Kısa Vadeli Avans	53.444.257	50.103.991
Bankacılık	7.891.350	-

Kaynak: KKTCMB

Takipteki Alacaklar (Net)

Merkez Bankası'nın 12,5 milyon TL takipteki alacağı bulunurken, bu alacaklara yüzde yüz oranında karşılık ayrılmış olması dolayısıyla 2018 yıl sonunda olduğu gibi, 2019 yıl sonunda da net olarak bakiye arz etmemektedir.

Sabit Kıymetler (Net)

Gayrimenkuller ve demirbaşlar kalemlerinden oluşan net sabit kıymetler toplamı, 2019 yılı sonunda, 2018 yıl sonuna göre yüzde 6,5 artarak 2,3 milyon TL seviyesinde gerçekleşmiştir.

Tablo 4.4**KKTC Merkez Bankası – Sabit Kıymetler**

	2018	2019
Sabit Kıymetler	2.145.704	2.284.763
Gayrimenkuller	785.070	1.157.661
Demirbaşlar ve Gayrimaddi Haklar	1.360.634	1.127.102

Kaynak: KKTCMB

Diğer Aktifler

2018 yılında 293 milyon TL olan diğer aktifler kalemi toplamı, 2019 yılında bir önceki yıla göre yüzde 2,9 azalarak 284 milyon TL seviyesinde gerçekleşmiştir.

Tablo 4.5**KKTC Merkez Bankası – Diğer Aktifler**

	2018	2019
Diğer Aktifler	292.491.524	283.965.077
Muvakkat Alacaklar	79.517	215.595
Borçlu Transituar Hesabı	292.412.007	283.749.482

Kaynak: KKTCMB

Pasif Hesaplar

Pasif toplamı içinde en büyük paya sahip bankalar mevduatı bir önceki yıla göre yüzde 16,5, ikinci en büyük paya sahip piyasa işlemleri toplamı ise yüzde 37,4 artmıştır.

Bankalar Mevduatı

KKTC’de faaliyette bulunan bankaların Merkez Bankası nezdindeki mevduat toplamalarını gösteren bankalar mevduatı kalemi 2018 yıl sonuna göre yüzde 16,5 artmış ve 2019 yıl sonunda 4.441 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. Bankalar mevduatına, BPP işlemleri için bankalar tarafından teminat olarak nezdimizde bloke edilen paralar da dâhil edilmiştir.

Tablo 4.6

KKTC Merkez Bankası – Bankalar Mevduatı

	2018	2019
Bankalar Mevduatı	3.810.868.526	4.441.284.659
Bankalar Mevduatı	3.683.931.916	4.288.387.169
Bloke Paralar	126.936.610	152.897.490

Kaynak: KKTCMB

Piyasa İşlemleri

Piyasa işlemleri içerisinde yer alan Merkez Bankası Senetleri toplamı, 2019 yıl sonu itibarıyla 806 milyon TL iken, aynı kalem altında yer alan BPP işlem borçları toplamı 2.764 milyon TL olmuştur. Buna göre, bir yıllık dönemde Merkez Bankası senetleri toplamında yüzde 59,1 düşüş, BPP işlem borçları toplamında yüzde 218,4 artış gerçekleşmiştir. 2019 yıl sonu itibarıyla açık piyasa işlemleri ise 332 milyon TL seviyesinde gerçekleşmiştir.

Tablo 4.7

KKTC Merkez Bankası – Piyasa İşlemleri

	2018	2019
Piyasa İşlemleri	2.840.808.585	3.902.060.747
Merkez Bankası Senetleri	1.972.640.785	806.085.000
Para Piyasa İşlemleri	868.167.800	2.763.885.610
Açık Piyasa İşlemleri	-	332.090.137

Kaynak: KKTCMB

Yasal Karşılıklar

Merkez Bankası nezdinde tutulan yasal karşılıklar kalemi toplamı 2019 yıl sonunda, bir önceki yıla göre yüzde 24,7 artış göstermiş ve 2.351 milyon TL'ye yükselmiştir.

Kamu Mevduatı

2019 yıl sonu itibarıyla kamu mevduatında bir önceki yıla göre 18,5 milyon TL artış görülmektedir. 2019 yıl sonu itibarıyla kamu mevduatı toplamı, 2018 yıl sonuna göre yüzde 17,9 oranında artış göstermiş ve 122 milyon TL olmuştur.

Diğer Mevduat

2019 yıl sonu itibarıyla diğer mevduat kalemi 2018 yıl sonuna göre yüzde 36,8 artış göstermiş ve 4,9 milyon TL'ye yükselmiştir.

Fonlar

Diğer fonlar alt kaleminde yaşanan artışa bağlı olarak fonlar kalemi, 2019 yıl sonu itibarıyla bir önceki yıl sonuna göre yaklaşık yüzde 23,8 artarak 1.389 milyon TL'den, 1.719 milyon TL'ye ulaşmıştır.

Tablo 4.8

KKTC Merkez Bankası – Fonlar

	2018	2019
Fonlar	1.388.520.321	1.718.757.976
Merkez Bankası Fonları	5.635.676	1.706.691
Hazineye Ait Fonlar	1.380.772	1.104.597
Diğer Fonlar	1.381.503.873	1.715.946.688

Kaynak: KKTCCMB

Özkaynaklar

Özkaynaklar kalemini oluşturan alt kalemlerden ihtiyatlar ve karşılıklar hesaplarında, 2019 yıl sonunda önceki yıla göre gerçekleşen sırasıyla yüzde 31,7 ve yüzde 13,2 artışlar sonucunda, özkaynaklar toplamı 933,4 milyon TL'ye ulaşmıştır. Yaşanan bu değişimlerin ardından 2019 yıl sonu itibarıyla ihtiyatlar, karşılıklar ve kâr kalemleri sırasıyla 342 milyon TL, 228 milyon TL ve 344 milyon TL olarak gerçekleşmiştir.

41/2001 sayılı KKTCMB Yasası'nın 8. maddesinde belirtildiği üzere Bankanın, tamamı Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ne ait 20 milyon TL ödenmiş sermayesi bulunmaktadır.

Tablo 4.9

KKTC Merkez Bankası – Özkaynaklar

	2018	2019
Özkaynaklar (Kâr Dâhil)	810.317.007	933.449.393
Özkaynaklar (Kâr Hariç)	480.942.598	589.827.556
Sermaye	20.000.000	20.000.000
İhtiyatlar	260.015.635	342.359.237
Karşılıklar	200.926.963	227.468.319
Kâr	329.374.409	343.621.837

Kaynak: KKTCMB

4.2 Kâr-Zarar Tablosu

2019 yılında Merkez Bankası'nın kârı önceki yıla göre yüzde 4,3 artmış ve 344 milyon TL olmuştur. 2019 yılında bir önceki yıla göre toplam gelirler kaleminde yüzde 17,5, toplam giderler kaleminde ise yüzde 29,4 artış gerçekleşmiştir.

Gelirler kalemi altında 2019 yılında yüzde 78,9 paya sahip olan Türk Lirası işlemleri kârları, önceki yıla göre yüzde 26,4 artış göstermiş ve 645 milyon TL olmuştur. Aynı dönem içinde kambiyo kârları kalemi yüzde 6,9 düşüş göstererek 173 milyon TL seviyesinde gerçekleşmiştir.

2018 yılında 367 milyon TL olan toplam giderler, 2019 yılında yüzde 29,4 artış göstermiş ve 475 milyon TL'ye ulaşmıştır. Gider kalemleri içinde en yüksek paya sahip olan TL işlemleri giderleri toplamı, 2019 yıl sonu itibarıyla önceki yıla göre yüzde 48,6 artarak 340 milyon TL olmuştur. Giderler içinde 2019 yılında yüzde 16,8 ile ikinci en yüksek paya sahip kambiyo zararları kalemi önceki yıla göre yüzde 23,5 artarken, kasadaki TL ve efektif sigorta primlerinin toplam giderler içindeki payı da yüzde 2,1'e düşmüştür. Banknot ve efektif sigorta primleri ise 16,5 milyon TL seviyesinde gerçekleşmiştir.

Tablo 4.10

KKTC Merkez Bankası – Kâr/Zarar

GELİRLER	2018	2019	Yüzde Pay		Yüzde Değişim
			2018	2019	
Kambiyo Kârları	185.727.555	172.899.229	26,67	21,13	-6,91
Türk Lirası İşlemleri Kârları	510.632.862	645.441.587	73,33	78,87	26,40
Çeşitli Kârlar	1.217	23.897	0,00	0,00	1.863,60
Toplam Gelirler	696.361.634	818.364.713	100,00	100,00	17,52
GİDERLER					
Personel Giderleri	24.898.238	24.368.962	6,78	5,13	-2,13
İdari Giderler	1.723.879	2.112.400	0,47	0,44	22,54
Banknot ve Efektif Sigorta Primleri	15.242.002	16.541.356	4,15	3,48	8,53
Kasadaki TL ve Efektif Sigorta Primleri	30.000.000	10.000.000	8,18	2,11	-66,67
Kambiyo Zararları	64.476.716	79.644.445	17,57	16,78	23,52
TL İşlemleri Giderleri	228.684.709	339.895.796	62,31	71,60	48,63
Amortismanlar	646.413	612.804	0,18	0,13	-5,20
Sair Giderler ve Zararlar	1.315.268	1.567.113	0,36	0,33	19,15
Toplam Giderler	366.987.225	474.742.876	100,00	100,00	29,36
Kâr	329.374.409	343.621.837			
Genel Toplam	696.361.634	818.364.713			

Kaynak: KKTCCMB

4.3 Kâr Dağılımı - 2019

41/2001 sayılı KKTCMB Yasası'nın 44. maddesi kârın kullanımını düzenlemektedir. Söz konusu madde gereğince kârın yüzde 25'i ihtiyatlara, geriye kalanı ise Hazine'ye aktarılmaktadır. 2019 yılı kârı olan 344 milyon TL aşağıdaki şekilde dağıtılmıştır.

Tablo 4.11

KKTC Merkez Bankası – Kâr Dağılımı

	Kârdan Ayrılan Miktar	Yüzde Pay
İhtiyatlara Ayrılan	85.905.459	25,00
Hazine Borcuna Mahsup Edilen	239.298.568	70,00
Hazine'ye Aktarılan	18.417.810	5,00
2019 Kârı	343.621.837	100,00

Kaynak: KKTCMB

TABLolar

5. EK TABLOLAR

KKTC Merkez Bankası Bilançosu – 31.12.2019 (TL)

Aktif	TP	YP	TP Toplam	YP Toplam	Genel Toplam
I- Döner Değerler			3.752.591.654	9.063.774.309	12.816.365.963
Kasa	1.632.396	602.570.900			
Altın		7.318.980			
Menkul Değerler Cüzdanı	103.271.950	610.051.613			
Bankalar Nezdindeki Mevduat	3.647.687.308	7.510.965.029			
Hariçteki Muhabirler		332.867.787			
II- Duran Değerler			2.284.763		2.284.763
Gayri Menkuller	1.406.806				
Amortisman (-)	-249.145				
Demirbaşlar	5.923.340				
Amortisman (-)	-4.796.238				
III- Krediler			50.103.991		50.103.991
A- Avans Hesapları					
a- Hazine Kısa Vadeli Avans	50.103.991				
b- Hazine Kefaletine Haiz Bono Üzerinden Avans					
c- Ticari Banka Senetleri					
IV- Piyasa İşlemleri				326.287.627	326.287.627
a-BPP İşlemleri					
b- Açık Piyasa İşlemleri		326.287.627			
V- Diğer Aktifler			282.330.388	1.634.690	283.965.078
A- Muvakkat Alacaklar	215.595				
B-Takipteki Alacaklar (Net)					
a- Takipteki Alacaklar	12.511.964				
b- Takipteki Alacaklar Karşılığı(-)	12.511.964				
C- Borçlu Transituar Hesabı					
a-Diğer	282.114.793	1.634.690			
TOPLAM					13.479.007.421

Kaynak: KKTOMB

KKTC Merkez Bankası Bilançosu - 31.12.2019 (TL)

Pasif	TP	YP	TP Toplam	YP Toplam	Genel Toplam
I - Özkaynaklar			589.827.556		589.827.556
Sermaye	20.000.000				
İhtiyatlar	342.359.237				
Karşılıklar	227.468.319				
II - Yabancı Kaynaklar			3.269.168.992	9.270.633.452	12.539.802.444
A- Mevduat			829.294.997	3.738.919.700	
a- Kamu Mevduatı	61.510.327	60.554.852			
b- Bankalar Mevduatı	766.047.422	3.522.339.747			
c- Bloke Paralar		152.897.490			
d- Şahıs Mevduatı	1.736.191	3.127.611			
e- Diğer Mevduat	1.057				
B- Yasal Karşılıklar			853.421.489	1.497.347.535	
C- Piyasa İşlemleri			925.200.000	2.976.860.747	
a- Merkez Bankası Senetleri		806.085.000			
b- Para Piyasası İşlemleri	925.200.000	1.838.685.610			
c- Açık Piyasa İşlemleri		332.090.137			
D- Fonlar			661.252.506	1.057.505.470	
a- Merkez Bankası Fonları	1.706.691				
b- Hazineye Ait Fonlar	1.031.856	72.471			
c- Diğer Fonlar	658.513.959	1.057.432.729			
III - Diğer Pasifler					5.755.584
a- Muvakkat Borçlar			21.172		
b- Alacaklı Transituar Hesabı			3.698.914	2.035.498	
IV - Kâr			343.621.837		343.621.837
TOPLAM					13.479.007.421

Kaynak: KKTCMB

KKTC Merkez Bankası Bilançosu – 31.12.2018 (TL)

Aktif	TP	YP	TP Toplam	YP Toplam	Genel Toplam
I- Döner Değerler			3.029.608.090	7.469.987.744	10.499.595.834
Kasa	1.755.636	594.881.320			
Altın		5.503.526			
Menkul Değerler Cüzdanı	141.268.700	31.322.199			
Bankalar Nezdindeki Mevduat	2.886.583.754	6.838.280.699			
Hariçteki Muhabirler					
II- Duran Değerler			2.145.704		2.145.704
Gayri Menkuller	992.011				
Amortisman (-)	-206.941				
Demirbaşlar	5.655.764				
Amortisman (-)	-4.295.130				
III- Krediler			61.335.607		61.335.607
A- Avans Hesapları					
a- Hazine Kısa Vadeli Avans	53.444.257		53.444.257		
b- Hazine Kefaletine Haiz Bono Üzerinden Avans					
c- Ticari Banka Senetleri		7.891.350		7.891.350	
B- Piyasa İşlemleri					
a- BPP İşlemleri					
b- Açık Piyasa İşlemleri					
IV- Diğer Aktifler			290.473.844	2.017.680	292.491.524
A- Muvakkat Alacaklar	79.517				
B-Takipteki Alacaklar (Net)					
a- Takipteki Alacaklar	12.511.964				
b- Takipteki Alacaklar Karşılığı(-)	12.511.964				
C- Borçlu Transituar Hesabı					
a-Diğer	290.394.327	2.017.680			
TOPLAM					10.855.568.669

Kaynak: KKTCCMB

KKTC Merkez Bankası Bilançosu - 31.12.2018 (TL)

Pasif	TP	YP	TP Toplam	YP Toplam	Genel Toplam
I - Özkaynaklar			480.942.598		480.942.598
Sermaye	20.000.000				
İhtiyatlar	260.015.635				
Karşılıklar	200.926.963				
II - Yabancı Kaynaklar			2.744.729.788	7.287.889.885	10.032.619.673
A- Mevduat			759.321.440	3.158.657.707	
a- Kamu Mevduatı	51.246.900	52.306.160			
b- Bankalar Mevduatı	706.945.906	2.976.986.010			
c- Bloke Paralar	1.186	126.935.424			
d- Şahıs Mevduatı	1.126.486	2.430.113			
e- Diğer Mevduat	962				
B- Yasal Karşılıklar			707.399.584	1.177.912.036	
D- Piyasa İşlemleri			737.000.000	2.103.808.585	
a- Merkez Bankası Senetleri	567.000.000	1.405.640.785			
b- Para Piyasası İşlemleri	170.000.000	698.167.800			
c-Açık Piyasa İşlemleri					
E- Fonlar			541.008.764	847.511.557	
a- Merkez Bankası Fonları	5.635.676				
b- Hazineye Ait Fonlar	1.314.850	65.922			
c- Diğer Fonlar	534.058.238	847.445.635			
III - Diğer Pasifler					12.631.989
a-Muvakkat Borçlar			29.850		
b-Alacaklı Transituar Hesabı			9.989.112	2.613.027	
IV - Kâr			329.374.409		329.374.409
TOPLAM					10.855.568.669

Kaynak: KKTMB

Yıllar İtibarıyla KKTC Merkez Bankası Kârı/Zararı (TL)

Tarih	Kâr (Zarar)	Tarih	Kâr (Zarar)
1998	4.473.283	2009	53.879.493
1999	9.422.197	2010	38.706.980
2000	2.806.998	2011	60.793.021
2001	12.022.535	2012	59.185.678
2002	11.837.476	2013	61.100.258
2003	14.100.468	2014	66.522.923
2004	27.718.821	2015	110.530.354
2005	48.415.266	2016	133.906.573
2006	23.817.485	2017	203.235.577
2007	32.953.888	2018	329.374.409
2008	34.397.584	2019	343.621.837

Kaynak: KKTCMB

KKTC Merkez Bankası Seçilmiş Aktif Kalemleri (TL)

Tarih	Likit Aktifler	Krediler	Diğer Aktifler	Aktif Toplamı
31.Mar.15	3.739.517.315	115.254.133	2.248.301	3.857.019.749
30.Haz.15	4.297.312.709	132.031.767	18.942.188	4.448.286.664
30.Eyl.15	4.883.071.770	133.138.667	2.280.396	5.018.490.833
31.Ara.15	4.820.323.929	184.465.057	20.635.529	5.025.424.515
31.Mar.16	4.759.331.238	177.928.840	2.511.781	4.939.771.859
30.Haz.16	4.743.182.458	213.175.830	2.640.121	4.958.998.409
30.Eyl.16	5.466.386.701	186.416.180	2.729.886	5.655.532.767
31.Ara.16	6.362.944.796	67.051.670	22.187.719	6.452.184.185
31.Mar.17	6.764.573.400	101.158.224	3.401.183	6.869.132.807
30.Haz.17	6.981.906.564	134.992.949	2.841.955	7.119.741.468
30.Eyl.17	7.630.043.970	191.469.924	2.907.269	7.824.421.163
31.Ara.17	8.081.160.634	180.259.439	108.618.959	8.370.039.032
31 Mar.18	8.545.422.968	219.540.337	4.339.065	8.769.302.370
30 Haz.18	9.341.542.297	155.660.857	2.673.006	9.499.876.160
30 Eyl.18	11.073.132.669	172.557.057	2.684.160	11.248.373.886
31 Ara.18	10.499.595.834	61.335.607	294.637.228	10.855.568.669
31 Mar.19	10.833.216.002	188.417.441	12.142.380	11.033.775.823
30 Haz. 19	11.423.695.382	198.753.741	4.705.193	11.627.154.316
30 Eyl. 19	12.024.932.318	188.602.841	99.806.315	12.313.341.474
31 Ara. 19	12.816.365.963	50.103.991	612.537.467	13.479.007.421

Kaynak: KKTCMB

KKTÇ Merkez Bankası Seçilmiş Pasif Kalemleri (TL)

Tarih	Özkaynaklar (Kâr Hariç)	Mevduatlar	Yasal Karşılıklar	Diğer Pasifler	Pasif Toplamı
31.Mar.15	276.152.356	1.408.442.288	1.006.554.132	1.165.870.973	3.857.019.749
30.Haz.15	276.996.548	1.482.713.730	1.062.691.010	1.625.885.376	4.448.286.664
30.Eyl.15	278.408.386	1.554.299.105	1.159.694.120	2.026.089.222	5.018.490.833
31.Ara.15	400.156.276	1.597.089.925	1.143.470.037	1.884.708.277	5.025.424.515
31.Mar.16	317.637.476	1.368.093.189	1.158.875.053	2.095.166.141	4.939.771.859
30.Haz.16	318.658.983	1.476.230.465	1.172.163.993	1.991.944.968	4.958.998.409
30.Eyl.16	319.829.286	1.706.384.976	1.233.282.326	2.396.036.179	5.655.532.767
31.Ara.16	465.169.093	2.083.019.935	1.359.700.420	2.544.294.737	6.452.184.185
31.Mar.17	365.686.916	2.121.997.651	1.448.684.018	2.932.764.222	6.869.132.807
30.Haz.17	367.060.935	2.317.720.970	1.512.813.049	2.922.146.514	7.119.741.468
30.Eyl.17	368.577.947	2.505.097.829	1.615.196.100	3.335.549.287	7.824.421.163
31.Ara.17	384.891.701	2.681.914.710	1.729.000.716	3.574.231.905	8.370.039.032
31.Mar.18	436.642.697	2.870.588.126	1.851.557.638	3.610.513.909	8.769.302.370
30.Haz.18	439.621.419	3.105.622.819	1.993.912.015	3.960.719.907	9.499.876.160
30.Eyl.18	445.771.689	3.717.146.751	2.052.867.163	5.032.588.283	11.248.373.886
31.Ara.18	480.942.598	3.917.979.147	1.885.311.620	4.571.335.304	10.855.568.669
31 Mar.19	565.586.996	4.040.009.260	2.011.711.161	4.416.468.406	11.033.775.823
30 Haz. 19	569.937.350	4.264.704.130	2.101.571.020	4.690.941.816	11.627.154.316
30 Eyl. 19	574.939.219	4.069.005.293	2.134.892.647	5.534.504.315	12.313.341.474
31.Ara.19	589.827.556	4.568.214.697	2.350.769.024	5.970.196.144	13.479.007.421

Kaynak: KKTÇMB

KKTC Merkez Bankası Likit Aktifleri (TL)

Tarih	Nakit Değerler	Altın Deposu	Bankalar Nezdindeki Mevduat (TP)	Bankalar Nezdindeki Mevduat (YP)	Yurtdışı Bankalar	MDC	Toplam
31.Mar.15	93.270.862	2.341.331	1.456.217.149	1.979.335.666	48.438.307	159.914.000	3.739.517.315
30.Haz.15	82.385.984	2.341.331	1.467.167.127	2.411.582.643	113.843.324	219.992.300	4.297.312.709
30.Eyl.15	140.974.336	2.341.331	1.467.337.337	2.899.368.703	114.480.913	258.569.150	4.883.071.770
31.Ara.15	87.625.194	2.611.239	1.402.006.529	2.945.775.755	55.692.162	326.613.050	4.820.323.929
31.Mar.16	117.668.364	2.611.239	1.499.576.679	2.952.607.384	77.638.972	109.228.600	4.759.331.238
30.Haz.16	90.757.864	2.611.239	1.614.592.023	2.855.674.301	33.822.031	145.725.000	4.743.182.458
30.Eyl.16	238.570.625	2.611.239	2.029.877.829	3.097.871.008	-	97.456.000	5.466.386.701
31.Ara.16	216.724.660	3.440.019	2.260.530.677	3.687.779.940	-	194.469.500	6.362.944.796
31.Mar.17	165.588.687	3.440.019	2.101.326.259	4.030.683.635	-	463.534.800	6.869.132.807
30.Haz.17	171.906.834	3.440.019	1.823.606.608	4.299.854.053	-	683.099.050	6.981.906.564
30.Eyl.17	275.459.595	3.440.019	1.842.387.496	4.739.760.510	-	768.996.350	7.630.043.970
31.Ara.17	257.360.230	3.997.999	1.728.967.292	5.187.178.813	-	903.656.300	8.081.160.634
31 Mar.18	382.362.841	3.997.999	1.705.665.243	5.630.492.210	-	822.904.675	8.545.422.968
30 Haz.18	281.516.845	3.997.999	1.845.209.663	6.467.950.290	-	742.867.500	9.341.542.297
30 Eyl.18	701.495.845	3.997.999	2.827.946.391	7.539.692.434	-	-	11.073.132.669
31 Ara.18	596.636.956	5.503.526	2.886.583.754	6.838.280.699	-	172.590.899	10.499.595.834
31 Mar.19	703.356.751	5.503.326	2.788.997.426	7.087.363.508	727.800	247.266.991	10.833.216.002
30 Haz.19	684.254.253	5.503.526	2.956.877.407	7.386.165.087	731.140	390.163.969	11.423.695.382
30 Eyl.19	695.057.549	5.503.526	3.258.721.464	7.319.698.436	90.233.033	655.718.310	12.024.932.318
31 Ara.19	604.203.296	7.318.980	3.647.687.308	7.510.965.029	332.867.787	713.323.563	12.816.365.963

Kaynak: KKTOMB

KKTC Merkez Bankası Tarafından Bankacılık Sektörüne Kullandırılan Krediler (TL)

31.Mar.15	4.466.517	4.466.517
30.Haz.15	4.642.279	4.642.279
30.Eyl.15	5.311.384	5.311.384
31.Ara.15	-	-
31.Mar.16	-	-
30.Haz.16	4.083.448	4.083.448
30.Eyl.16	4.270.101	4.270.101
31.Ara.16	5.065.643	5.065.643
31.Mar.17	-	-
30.Haz.17	4.943.377	4.943.377
30.Eyl.17	5.415.736	5.415.736
31.Ara.17	5.807.899	5.807.899
31 Mar.18	5.789.550	5.789.550
30 Haz.18	6.912.450	6.912.450
30 Eyl.18	9.112.800	9.112.800
31 Ara. 18	7.933.350	7.933.350
31 Mar.19	8.313.450	8.313.450
30 Haz.19	8.649.750	8.649.750
30 Eyl.19	8.498.850	8.498.850
31 Ara.19	-	-

Kaynak: KKTOMB

Not: Rakamlara faiz gelir reeskontları dahil edilmiştir.

KKTC Merkez Bankası Nezdindeki Mevduat (TL)

Tarih	Kamu Mevduatı		Bankalar				Diğer		Toplam
	TP	YP	A - Serbest		B - Zorunlu Karşılıklar		TP	YP	
			TP	YP	TP	YP			
31.Mar.16	6.022.339	9.748.736	300.772.726	1.024.849.739	596.821.843	562.053.210	529.628	26.170.021	2.526.968.242
30.Haz.16	78.931.631	12.662.410	294.047.768	975.886.690	606.507.229	565.656.764	479.769	114.222.197	2.648.394.458
30.Eyl.16	51.544.433	68.733.216	389.781.881	1.098.732.181	622.344.234	610.938.092	527.417	97.065.848	2.939.667.302
31.Ara.16	29.069.115	35.483.804	459.264.539	1.442.174.000	652.163.031	707.537.389	794.582	116.233.895	3.442.720.355
31.Mar.17	58.041.406	24.242.055	461.185.477	1.467.785.063	691.268.617	757.415.401	624.885	110.118.765	3.570.681.669
30.Haz.17	78.704.320	22.436.407	374.581.174	1.734.713.467	710.390.248	802.422.801	573.332	106.712.270	3.830.534.019
30.Eyl.17	15.915.165	32.448.413	425.277.954	1.918.976.979	734.899.763	880.296.337	760.406	111.718.912	4.120.293.929
31.Ara.17	42.219.684	73.593.138	490.652.950	1.955.533.333	781.455.275	947.545.441	1.072.860	118.842.745	4.410.915.426
31.Mar.18	76.501.751	66.921.045	471.340.988	2.111.203.615	804.457.502	1.047.100.136	1.011.021	143.609.706	4.722.145.764
30.Haz.18	91.040.695	30.311.907	417.186.670	2.414.035.090	768.010.729	1.225.901.286	985.662	152.062.795	5.099.534.834
30.Eyl.18	62.415.658	80.786.260	405.694.465	3.028.839.065	704.301.812	1.348.565.351	843.643	138.567.660	5.770.013.914
31.Ara.18	51.246.900	52.306.160	706.945.906	2.976.986.010	707.399.584	1.177.912.036	1.128.634	129.365.537	5.803.290.767
31.Mar.19	21.273.436	50.459.675	494.142.152	3.283.867.588	730.743.668	1.280.967.493	902.785	189.363.624	6.051.720.421
30.Haz.19	19.926.492	44.079.068	379.912.114	3.621.457.724	748.007.362	1.353.563.658	905.629	198.423.103	6.366.275.150
30.Eyl.19	355.937.954	80.590.555	352.615.354	3.112.598.004	789.935.711	1.344.956.936	1.011.763	166.251.663	6.203.897.940
31.Ara.19	61.510.327	60.554.852	766.047.422	3.522.339.747	853.421.489	1.497.347.535	1.737.248	156.025.101	6.918.983.721

Kaynak: KKTCMB

KKTC Merkez Bankası Döviz Kurları

Yıllar	Aylar	ABD doları		Avro		Sterlin	
		Alış	Satış	Alış	Satış	Alış	Satış
2012		1,7826	1,7912	2,3517	2,3630	2,8708	2,8858
2013		2,1343	2,1381	2,9365	2,9418	3,5114	3,5297
2014		2,3189	2,3230	2,8207	2,8258	3,5961	3,6149
2015		2,9076	2,9128	3,1776	3,1833	4,3007	4,3231
2016		3,5192	3,5255	3,7099	3,7166	4,3189	4,3414
2017		3,7719	3,7787	4,5155	4,5237	5,0803	5,1068
2018		5,2609	5,2704	6,0280	6,0388	6,6528	6,6875
2019	1	5,2781	5,2876	6,0339	6,0447	6,9005	6,9364
	2	5,2905	5,3000	6,0257	6,0366	7,0133	7,0499
	3	5,6284	5,6386	6,3188	6,3302	7,3354	7,3736
	4	5,9282	5,9389	6,6151	6,6270	7,6541	7,6940
	5	5,9235	5,9342	6,5966	6,6084	7,4686	7,5076
	6	5,7551	5,7654	6,5507	6,5625	7,2855	7,3235
	7	5,5709	5,5810	6,2088	6,2199	6,7681	6,8033
	8	5,8140	5,8245	6,4407	6,4523	7,0805	7,1174
	9	5,6591	5,6693	6,1836	6,1947	6,9487	6,9849
	10	5,7363	5,7466	6,3772	6,3887	7,3803	7,4188
	11	5,7403	5,7507	6,3175	6,3289	7,3943	7,4328
	12	5,9402	5,9509	6,6506	6,6625	7,7765	7,8171

Kaynak: KKTOMB

Not: Ay sonu ve yıl sonu kurlarıdır.

Çapraz Kurlar

Yabancı Para / ABD Doları				
Yıllar	Aylar	£	€	
2011		1,5449	1,2938	
2012		1,6111	1,3192	
2013		1,6480	1,3759	
2014		1,5535	1,2164	
2015		1,4817	1,0929	
2016		1,2293	1,0542	
2017		1,3492	1,1972	
2018		1,2667	1,1458	
2019	1	1,3096	1,1432	
	2	1,3279	1,1390	
	3	1,3055	1,1227	
	4	1,2933	1,1159	
	5	1,2630	1,1136	
	6	1,2681	1,1383	
	7	1,2170	1,1145	
	8	1,2199	1,1078	
	9	1,2300	1,0927	
	10	1,2888	1,1117	
	11	1,2903	1,1006	
	12	1,3114	1,1196	

Kaynak: KKTÇMB

Not: Ay sonu ve yıl sonu çapraz kurlarıdır.

KKTC Merkez Bankası Tarafından Türk Lirası ve Döviz Mevduatına Uygulanan Faiz Oranları

Yürürlük Tarihi	Para Cinsi				Yönetim Kurulu Karar		Resmi Gazete	
	TL	\$	€	£	Tarihi	Sayısı	Tarihi	Sayısı
	Vadesiz	Vadesiz	Vadesiz	Vadesiz				
17.09.2010	6,00	0,05	0,75	0,50	17.09.2010	786	29.09.2010	167
15.10.2010	5,50	0,05	0,75	0,50	15.10.2010	788	25.10.2010	183
27.12.2010	5,00	0,05	0,75	0,50	24.12.2010	796	31.12.2010	220
01.01.2013	4,00	0,05	0,75	0,50	20.12.2012	835	21.12.2012	212
01.06.2013	3,50	0,05	0,75	0,50	09.05.2013	847	16.05.2013	85
01.09.2013	4,00	0,05	0,75	0,50	22.08.2013	853	29.08.2013	138
03.02.2014	5,00	0,25	0,75	0,50	30.01.2014	872	04.02.2014	26
01.04.2014	7,00	0,25	0,75	0,50	20.03.2014	876	27.03.2014	70
01.03.2015	6,50	0,25	0,25	0,50	10.02.2015	900	17.02.2015	25
03.04.2017	7,00	0,40	0,25	0,50	23.03.2017	947	03.04.2017	61
05.06.2018	11,00	0,40	0,25	0,50	04.06.2018	998	11.06.2018	89
25.06.2018	11,00	0,75	0,25	0,50	21.06.2018	1001	02.07.2018	102
24.09.2018	17,25	1,00	0,25	0,50	20.09.2018	1014	26.09.2018	140
29.07.2019	13,25	1,00	0,125	0,25	26.07.2019	1046	29.07.2019	107
16.09.2019	10,00	1,00	0,125	0,25	12.09.2019	1054	16.09.2019	128
28.10.2019	8,50	1,00	0,125	0,25	25.10.2019	1059	28.10.2019	153
16.12.2019	7,25	0,75	0,05	0,125	13.12.2019	1069	16.12.2019	178

Kaynak: KKTCMB

Not: Vadesiz Türk Lirası ve döviz mevduatına uygulanan faiz oranları, vadeli mevduat için de geçerlidir.

KKTC Merkez Bankası Tarafından Türk Lirası ve Döviz Mevduatı Yasal Karşılıklarına Uygulanan Faiz Oranları

Yürürlük		Para Cinsi			Yönetim Kurulu Karar		Resmi Gazete	
Tarihi	TP	\$	€	£	Tarihi	Sayısı	Tarihi	Sayısı
19.01.2009	8,00	0,00	0,75	0,25	16.01.2009	692	23.01.2009	18
20.02.2009	6,50	0,00	0,75	0,25	20.02.2009	699	04.03.2009	47
08.05.2009	6,50	0,00	0,50	0,25	08.05.2009	719	18.05.2009	85
17.07.2009	6,00	0,00	0,50	0,25	17.07.2009	730	03.08.2009	133
19.08.2009	5,50	0,00	0,50	0,25	19.08.2009	735	15.09.2009	157
16.10.2009	5,25	0,00	0,50	0,25	16.10.2009	742	22.10.2009	182
07.12.2009	5,00	0,00	0,50	0,25	04.12.2009	750	15.12.2009	211
01.01.2013	4,00	0,00	0,50	0,25	20.12.2012	836	21.12.2012	212
01.06.2013	3,50	0,00	0,50	0,25	09.05.2013	849	16.05.2013	85
01.03.2015	3,50	0,00	0,00	0,00	10.02.2015	899	17.02.2015	25
01.02.2018	5,00	0,20	0,125	0,25	25.01.2018	979	31.01.2018	9
05.06.2018	7,50	0,20	0,125	0,25	04.06.2018	998	11.06.2018	89
25.06.2018	7,50	0,40	0,125	0,25	21.06.2018	1001	02.07.2018	102
15.08.2018	9,00	0,40	0,125	0,25	14.08.2018	1004	31.08.2018	127
24.09.2018	13,00	0,65	0,125	0,25	20.09.2018	1014	26.09.2018	140
29.07.2019	9,00	0,65	0,00	0,125	26.07.2019	1046	29.07.2019	107
16.09.2019	5,75	0,50	0,00	0,125	12.09.2019	1054	16.09.2019	128
28.10.2019	3,25	0,50	0,00	0,125	25.10.2019	1059	28.10.2019	153
16.12.2019	2,50	0,25	0,00	0,05	13.12.2019	1069	16.12.2019	178

Kaynak: KKTCCMB

Reeskont Faiz Oranları

Yürürlük Tarihi	Para Cinsi																
	TL				\$				€				£				
	San.		Döv.		San.		Döv.		San.		Döv.		San.		Döv.		
	Tic.	Tur.	İhr.	Esn.	Muk.	Tic.	Tur.	İhr.	Muk.	Tic.	Tur.	İhr.	Muk.	Tic.	Tur.	İhr.	Muk.
Tar.		Avs		Eğt.		Avs		Eğt.		Avs		Eğt.		Avs			
Eğt.		Eğt.		Eğt.		Eğt.		Eğt.		Eğt.		Eğt.		Eğt.			
01.06.06	26	24	22	20	20	12	8	8	8	10	6	6	6	11	7	7	7
03.07.06	33	28	26	24	24	12	8	8	8	10	6	6	6	11	7	7	7
21.09.07	30	26	24	22	22	12	8	8	8	10	6	6	6	11	7	7	7
26.10.07	30	26	24	22	22	10,5	6,5	6,5	6,5	10	6	6	6	11	7	7	7
29.02.08	28	24	22	20	20	9	6	6	6	9	6	6	6	11	7	7	7
25.03.08	28	24	22	20	20	9	6	6	6	9	6	6	6	11	7	7	7
29.12.08	22	19	19	18	19	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
02.03.09	20	17	17	16	16	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
25.06.09	17	15	15	14	14	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
27.12.10	14	12	12	11	11	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
01.01.13	11	8	8	8	8	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
01.06.13	11	7	7	7	7	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
05.06.18	17,5	14,5	14,5	13,5	13,5	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
24.09.18	23,75	20,75	20,75	19,75	19,75	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
29.07.19	19,50	16,50	16,50	15,50	15,50	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
16.09.19	16,50	13,50	13,50	12,50	12,50	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
28.10.19	15,00	12,00	12,00	11,00	11,00	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
16.12.19	13,00	10,00	10,00	9,00	10,50	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4

Kaynak: KKTÇMB

Kısaltmalar: Tic.: Ticari, San.: Sanayi, Tur.: Turizm, Tar.: Tarım, Eğt.: Eğitim, İhr.: İhracat, Esn.: Esnaf, Döv. Muk. Avs.: Döviz Mukabili Avans.

Genel Disponibilite Oranları (%)

Bankaların bulundurmak zorunda oldukları dispoñibl değerlerin taahhütlerine en düşük oranı	10
Bankalar, yurt dışı bankalarda bulundurdukları paralar ve yurt dışından satın aldıkları menkul kıymetlerin toplam miktarı;	
1. Özkaynaklarının <u>bir</u> katını aşması halinde	12
2. Özkaynaklarının <u>iki</u> katını aşması halinde	14
3. Özkaynaklarının <u>üç</u> katını aşması halinde	16
4. Özkaynaklarının <u>dört</u> katını aşması halinde	18
5. Özkaynaklarının <u>beş</u> katını aşması halinde	20

Kaynak: KKTOMB

Not: Genel Disponibilite Oranları: KKTC Merkez Bankası Yönetim Kurulu'nun 07 Şubat 2013 tarih ve 841 sayılı kararı olup, 26 Şubat 2013 tarih ve 32 no'lu Resmi Gazete'de yayımlanmış, 1 Mart 2013 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Yasal Karşılık Oranları

Yürürlüğe Giriş Tarihi	Açıklama	TP	YP
15.08.2018	Üç aya kadar vadeli mevduatlarda (üç ay dahil)	7	7
	Üç aydan uzun altı aya kadar vadeli mevduatlarda (altı ay dahil)	6	6
	Altı aydan uzun bir yıla kadar vadeli mevduatlarda (bir yıl dahil)	5	5
	Bir yıldan uzun vadeli mevduatlarda	4	4
	Mevduat hariç diğer yükümlülüklerde	7	7
	Kıymetli maden yükümlülüklerde	0	0
31.12.2019	Üç aya kadar vadeli mevduatlarda (üç ay dahil)	7,25	7,25
	Üç aydan uzun altı aya kadar vadeli mevduatlarda (altı ay dahil)	6,25	6,25
	Altı aydan uzun bir yıla kadar vadeli mevduatlarda (bir yıl dahil)	5,25	5,25
	Bir yıldan uzun vadeli mevduatlarda	4,25	4,25
	Mevduat hariç diğer yükümlülüklerde	7,25	7,25
	Kıymetli maden yükümlülüklerde	0	0

Kaynak: KKTCMB**Tarifeler Talimatı**

A	Türk Lirası İşlemleri	Komisyon, Ücret ve Masraflar
1	Gelen TL havalelerden	-
2	Giden TL havalelerden	0,0005 (On binde beş) komisyon
3	Giden TL havalelerden	En az ücret: 250,00 TL
4	Giden TL havalelerden alınan haberleşme masrafı	-
B	Kambiyo İşlemleri	Komisyon, Ücret ve Masraflar
1	Gelen döviz havalelerden	-
2	Giden döviz havalelerden	0,001 (Binde bir) komisyon
3	Giden döviz havalelerden	En az ücret: 250,00 TL

Kaynak: KKTCMB

Karşılıksız Çekler

Yıllar	Aylar	Çek Kullanmaktan Men Edilenler (Şahıs adedi)	
		Aylık Toplam	Kümülatif Toplam
2011			3.244
2012			3.842
2013			2.910
2014			3.366
2015			3.699
2016			2.977
2017			2.499
2018			2.374
2019	1	279	279
	2	236	515
	3	297	812
	4	216	1.028
	5	70	1.098
	6	149	1.247
	7	168	1.415
	8	132	1.547
	9	159	1.706
	10	146	1.852
	11	153	2.005
	12	161	2.166

Kaynak: KKTÇMB

Para Arzı (Milyon TL)

Yıl	Devre	M1	Yüzde Değişim	M2	Yüzde Değişim	M3	Yüzde Değişim
2014	I	2.049,8	4,40	10.794,4	2,20	11.601,9	2,26
	II	2.152,4	5,01	11.130,9	3,12	11.957,3	3,06
	III	2.163,0	0,49	11.578,9	4,02	12.433,8	3,99
	IV	2.211,0	2,21	11.880,2	2,60	12.660,2	1,82
2015	I	2.338,5	5,77	12.470,8	4,97	13.249,2	4,65
	II	2.532,7	8,30	13.211,3	5,94	14.056,5	6,09
	III	2.829,9	11,74	14.279,5	8,09	15.106,7	7,47
	IV	2.841,2	0,40	14.215,9	-0,45	15.109,8	0,02
2016	I	2.797,9	-1,53	14.340,3	0,88	15.181,6	0,48
	II	2.976,9	6,40	14.620,3	1,95	15.593,1	2,71
	III	3.158,0	6,08	15.285,2	4,55	16.319,0	4,66
	IV	3.544,1	12,23	16.946,4	10,87	17.996,6	10,28
2017	I	3.754,8	5,95	18.019,6	6,33	19.209,2	6,74
	II	3.906,7	4,05	18.670,5	3,61	20.066,2	4,46
	III	4.126,2	5,62	19.847,4	6,30	21.240,3	5,85
	IV	4.403,3	6,72	21.181,5	6,72	22.789,8	7,30
2018	I	4.620,3	4,93	22.638,7	6,88	24.286,7	6,57
	II	5.136,5	11,17	24.283,6	7,27	26.135,3	7,61
	III	6.038,8	17,57	28.359,8	16,79	30.493,1	16,67
	IV	5.520,7	-8,58	26.641,1	-6,06	28.662,5	-6,00
2019	I	6.297,8	14,08	29.051,7	9,05	31.227,0	8,95
	II	6.581,7	4,51	30.066,1	3,49	32.390,9	3,73
	III	6.775,1	2,94	30.109,1	0,14	33.243,7	2,63
	IV	7.386,0	9,02	33.164,4	10,15	35.890,3	7,96

Kaynak: KKTÇMB

*Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Merkez Bankası
Yıllık Rapor 2019*

Bilgi ve Önerileriniz için: www.mb.gov.ct.tr